

BYGGMESTEREN

FAGTIDSSKRIFT FOR BYGGEBRANSJEN | **UTG. 0616** | WWW.BYGGMESTEREN.AS

Har bolig- kjøpere i kø

Byggmestrene
kjemper videre
med BNL

Side 8

Tegner opp
ny mester-
utdanning

Side 35

UTFORDRING #02

JOBBE HELE DAGEN UTEN AVBRYTELSE

90 % av alle håndverkere oppgir at de må avbryte arbeidet flere ganger daglig, fordi de ikke har med seg alt som trengs for å få jobben gjort. ESSBOX System gjør det enkelt å få med alt du behøver. Alle festemidlene samles på ett sted og kofferten pakkes raskt til hver enkelt jobb. Det solide systemet i plast tåler regn og tøffe forhold. Uansett hvilken utfordring du står overfor, har ESSVE løsningen som gjør arbeidet enklere og mer effektivt.

KLIKK HER
FOR MER INFO

ESSVE

GET IT DONE

BYGGMESTEREN

NR. 06-2016 - ÅRGANG 90

Utgitt av Byggforlaget AS
Sørkedalsveien 9,
Pb. 5475 Majorstuen, 0305 Oslo
Telefaks: 23 08 75 50
E-post: post@byggmesteren.as

REDAKSJON

PER BJØRN LOTHERINGTON
ansvarlig redaktør
Direkte tlf: 23 08 75 72
E-post: pbl@byggmesteren.as

CHRISTOPHER KUNØ
webansvarlig
Direkte tlf: 23 08 75 69
E-post: ck@byggmesteren.as

FORSIDEFOTO: Per Bjørn Lotherington

REDAKSJONEN AVSLUTTET: 3. juni

NESTE UTGIVELSE: 23. august

ABONNEMENT / ANNONSER

ABONNEMENT
ÅSMUND HERFOSS
Direkte tlf: 23 08 75 78
E-post: aah@byggmesteren.as

ABONNEMENTSPRISER

Kr. 590,- pr år. Medarbeidere/læringer/
studenter: kr. 360,- pr år

ANNONSER
ANNE-GRETHER KROGDAHL
Direkte tlf: 23 08 75 70
E-post: agk@byggmesteren.as

ANNONSEFORMATER OG PRISER

Format (bredde x høyde) 4 farger
Oppslag (385x260 mm): 32.900,-
1/1 side (185x260 mm): 23.700,-
1/2 side (185x130/90x260 mm): 16.900,-
1/4 side (90x130/185x65 mm): 9.300,-
Bilag: 16.500 - 29.800,-

PRODUKSJON

GRAFISK UTFORMING: Almås Design

TRYKK: Zoom Grafisk

MEDLEM I FAGPRESSEN

Opplag: 5.823 (Fagpressens mediekontroll)
Antall lesere: 39.000
(Kilde: tns Gallup Fagpresse 2015)

Mest lest i byggebransjen!

Organisasjonene ved et veiskille

For 18 år siden så Byggenæringens Landsforening dagens lys. Kanskje når den ikke sin 19 års dag før den har alvorlige sprekker i sammenføyningene. Byggmesterforbundet og BNL ser ut til å stå foran krevende forhandlinger for å unngå at forbundet går sine egne veier.

Om det skulle gå så galt, vet vi antakelig ikke før mot slutten av dette året.

Hvor alvorlig situasjonen er, kom fram på Byggmesterforbundets landsmøte nylig da styreleder Åsmund Østvold brukte mye av sin åpningstale på hvor vanskelig det er nå fram med forbundets næringspolitiske standpunkter i BNL.

Han kjenner pust i nakken av egne medlemmer. De er opptatt av fagopplæring og egne ansatte, men sliter i et marked der bare laveste pris gjelder. Konkurrenter uten egne ansatte og som ikke tar ansvar for opplæring, vinner fram.

«Hva gjør forbundet vårt med dette?» spør medlemmene. Styrelederen kan svare at de gjør så godt de kan, men ikke får nødvendig støtte i landsforeningen de tilhører.

Uenigheten kan se ut til å gå inn BNLs grunnvoller, de tre landsforeningene for entreprenører, byggevareprodusenter og bygghåndverksfagene som gikk sammen til én i 1997.

Det var skepsis blant bygghåndverkerne den gangen. Det handlet om motvilje mot å sitte ved samme bord som entreprenørene, som var kjent for å skvise dem i kontraktsforhandlinger.

Uenighet mellom de ulike pillarene i landsforeningen har ikke kommet så godt til syne tidligere som det har gjort det siste året. Nå topper det seg blant annet i ulike syn på lærlingklausul i offentlige anskaffelser og om ny sentral godkjenning.

Byggmesterforbundet har valgt ikke å bli med på landsforeningens felles høringsuttalelser fordi de synes de ikke har gått langt nok, og har valgt å sende egne svar i de viktige høringene.

Uenighet må alle kunne leve med fra tid til annen, men det handler nok her om hvor mange ganger og hvor viktige saker man ikke blir enige om.

Byggmesterforbundet har lagd bølger innad i BNL for fire-fem år siden også. Da varslet de at de ville vurdere nytte og kostnader ved fortsatt tilknytning til BNL. Etter snaut et års drøfting innad i forbundet og med BNL, konkluderte byggmestrene med at de ville være med videre. De hadde fått gjennomslag for nødvendige endringer.

Kan de ikke igjen enes om veien videre, må de gå hver sin vei. Så får de håpe at det gir dem begge arbeidsro og at de dermed kan oppnå målene de setter seg.

**Medlemmene
puster styrelederen
i nakken, de krever
resultater.**

PER BJØRN LOTHERINGTON ANSVARLIG REDAKTØR

NYE PEUGEOT EXPERT

kommer i varianter som passer for alle

Nye PEUGEOT Expert leveres i tre lengder og to høyder. Laveste variant er kun 1,90* meter høy, greit i parkeringshus. Skilleveggen har smart luke med plass til inntil 4 meter lang last, lastekapasitet på opptil 6,6 m³ og automatisk skyvedør som gjør det enkelt å laste. Få unike kjøreopplevelser med smarte førerassistentsystemer og nye Euro6 BlueHdi motorer. Segmentets laveste drivstofforbruk og utslipp** og serviceintervall på opptil 40 000 km eller 2 år.

Send **SMS** med kodeord **EXPERT til 2262**, så tar vi kontakt straks bilen ankommer din Peugeot-forhandler.

KLIKK HER
FOR MER INFO

*Maks. 1,94 m med økt nyttelast (ekstrautstyr) **Forbruk ved blandet kjøring: fra 0,51 – 0,59 l/mil – CO2-utslipp (g/km): 133-155

PEUGEOT PARTNER

MOTION & EMOTION

PEUGEOT

INNHold

06/16

KREVER SVENNEBREV OG FRILUFTSERFARING

I Svalbardbygg er det ikke nok å ha svennebrevet i orden, der skal tømrerne helst også ha friluftserfaring, kunne kjøre snøskuter og bruke våpen. Firmaet har sett at de ansatte som trives best, har friluft som hobby. Selv om noen blir i mange år, reiser de fleste sør- over igjen etter to-tre år.

24

NYHETER

– Vi kjemper videre.....	8
BNL: – Vi kjemper best sammen.....	10
– Bygningskontroll er over og ut.....	12
Stoppet 10 av 23 byggeplasser.....	13
Nøyaktig sikkerhet.....	14

REPORTASJER

Sammen om storjobben.....	16
Venteliste til boligturn.....	20
Der hundeglam gir arbeidsplasser.....	24
Et spesielt funkishus i massivtre.....	28
Feirer 30 med nok å gjøre.....	32

BYGGENÆRINGEN

BYGGENÆRINGEN

Tegner opp ny mesterutdanning.....	35
Ta med eget prosjekt og bli mester.....	36
En bedre yrkesutøver.....	38
Kjemper mot stjernene på nett.....	40
Mestermisbruk beviser verdi.....	42

TØMREREN

TØMREREN

Tema takvinduer – Del 2.....	44
Tetter systematisk på Sørlandet.....	46
Ny bjelke med nye bæremuligheter.....	49
Tømrervennlig varmesentral.....	50
Produktnyheter.....	51

LAUG OG FORBUND

Landsmøtetet 2016.....	52
------------------------	----

KOMMENTARER

Vi kjemper best sammen.....	56
-----------------------------	----

KONSTRUKSJON MED STOR NØYAKTIGHET

Tømrermester Håvard Otto Rudi ledet monteringen av den store bærekonstruksjonen i TIP-hallen på nye Vinstra videregående skule. Det er andre gang at løsningen fra svenske Martinsons monteres i Norge. På to uker fikk de søyler og dragere på plass.

16

MASSIVTRE SER UT SOM MUR

28

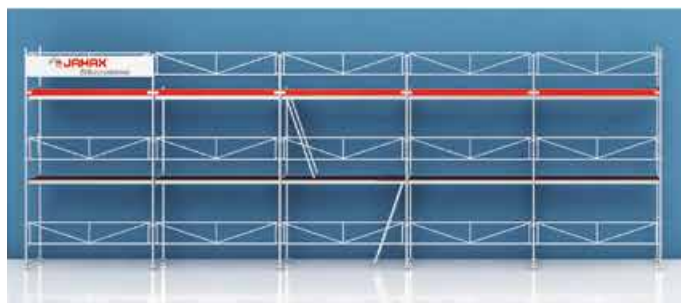
Massivtre med pussete plater som kledning, ble løsningen da byggherren ville ha mur og byggmesteren foreslo massivtre. Resultatet ser ut som et murhus, men med massivtreets fordeler, konstaterer gutta på balkongen: prosjektleder Terje Gagnås og bas Adrian Bergmann i Trio Bygg.

Norges mest solgte byggmesterstillas

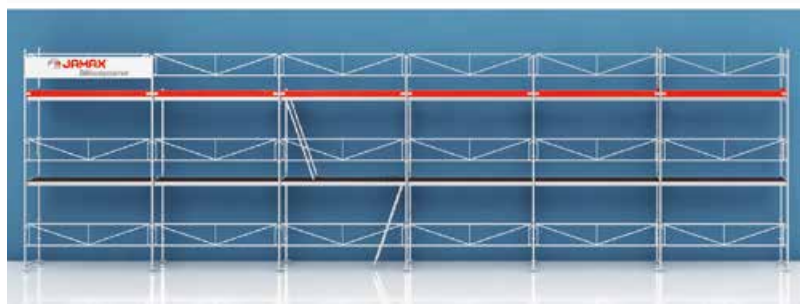
☎ 56 30 41 00 • ALUTEC.NO

Pakke 1: 82,5 m²

Totalvekt kun 612 kg

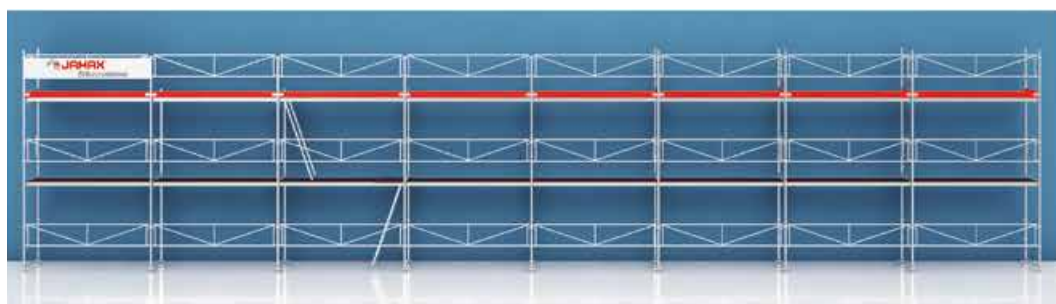
Lengde: 15 m. Høyde: 5,5 m

Pakke 2: 99 m²

Totalvekt kun 724 kg

Lengde: 18 m. Høyde: 5,5 m

Pakke 3: 132 m²

Totalvekt kun 947 kg

Lengde: 24 m. Høyde: 5,5 m

Jamax
stillashenger

**Ta kontakt
for pris!**

KLIKK HER
FOR MER INFO

Praktisk tilhenger til transport og oppbevaring av stillas.

- Sparer tid og krefter
- Oversiktlig
- Alt på ett sted - klar til bruk

Leveres ferdig registrert.

Totalvekt 1300 kg

Egenvekt: 310 kg

Nyttelast: 990 kg

NYHETER

Årets i VestlandsHus

SURNADAL: – VestlandsHus Voss har i mange år bygt flotte bustadar og hatt spesielt fokus på å gje kundane ei god oppleving i byggeprosessen. Det var difor eit lett val å kåre selskapet til årets forhandlar, seier dagleg leiar Dagfinn

Helsem i VestlandsHus i ei pressemelding.

Andre grunnar til valet var lokal profilering og godt sal av hus.

Kåringa skjedde på landsmøtet i mai der alle dei 47 forhandlarane var til stades.

Det nye styret i Byggmesterforbundet er (f.v.) Per-Ove Sivertsen, Telemark, Bjørn Rune Markhus, Bergen, Roy Skorstad, Trondhjems, Åsmund Østvold, Oslo, Rolf Eilerås, Tønsberg, Thor Steinar Sandvik, Rogaland, og Odd Arvid Bjørnstad, Østfold.

– Vi kjemper videre

OSLO: Styreleder Åsmund Østvold tok et kraftig oppgjør med holdninger og organisasjoner som ikke viser samfunnsansvar da han åpnet Byggmesterforbundets landsmøte.

AV **CHRISTOPHER KUNØE**
ck@byggmesteren.as

– Når vi ser hvilke muligheter min generasjon har hatt til å utvikle oss gjennom yrkesfag – samtidig som det i år bare er 83 søkere til byggfagene i hele

var. Nå er jobben å gjenreise byggfagene som et fullverdig alternativ. Men den veien er lang.

– I løpet av de to siste årene er det ikke blitt lettere å drive seriøs byggmestervirksomhet.

Gir vi oss? Nei, vi kjemper videre for vi tror at bunnen nå er nådd, sa Østvold til applaus fra medlemmene.

Må satse på de seriøse

Østvold kom så inn på Byggmesterforbundets forhold til BNL og andre organisasjoner i byggenæringen.

– Det har vært et tungt år å

drive næringspolitikk. Mange er ikke enige i Byggmesterforbundets holdning til å vise samfunnsansvar, sa Østvold.

Som et eksempel viste han til at Opplæringskontorene i Oslo og Akershus nå har 180 tømrerlærlinger på kontrakt. Mens alle de store entreprenørene til sammen har 40.

– Vår oppfatning er at BNL i perioden har vært uten politisk forankring slik at året har blitt preget av utspill fra medlemsorganisasjoner og administrasjon. Veldig ofte har disse utspillene vært i strid med Byggmesterforbundets politikk. De har skapt støy og få positive resultater. 2016 må bli året da BNL virkelig satser

på medlemsbedriftene, sa styrelederen.

Orden i eget hus

Han mente at Byggmesterforbundets aktiviteter og tjenester for medlemmene har hatt et godt år. Kurs, juridisk rådgivning og forsikring er ettertraktet og leverer.

– De er best i klassen, sa han og la til at han gleder seg til høsten når den nye mesterutdanningen, Blimester.com starter.

– Nå får vi kontroll med utdanning selv og skal forbedre kvaliteten på denne.

Bekymringsfull utvikling

– Jeg er alvorlig bekymret for utviklingen i Norge. Det er alvorlig at det etableres parallelle samfunn, først på grunn av religion og etnisitet, men nå også ut fra yrkesvalg. Alle kan ikke slutte å jobbe og sette bort hverdagens strev til andre selv om det går bra med Norge.

«*Nå er jobben å gjenreise byggfagene som et fullverdig alternativ.*»

Oslo – er det åpenbart at både status og betingelser i fagene er forsvunnet, sa Østvold.

– Ungdommen er der og de er like talentfulle som vi

Foto: VestlandsHus

Forhandlaren på Voss har 10 ansatte og har vore med i kjeda sidan 2008.

– Vi i VestlandsHus Voss er eit godt team og det gir god motivasjon når vi vinn ein slik pris, seier eigar og dagleg leiar Magne Hagenson, her saman med huskonsulent Siren Hovland.

Fem mrd mot ledighet

OSLO: Regjeringen gir mer til Vestlandets utsatte bedrifter og unge. Engangstilskuddet til kommunalt vedlikehold på Sør- og Vestlandet er økt til totalt 400 millioner kroner etter forhandlinger i Stortinget.

I tillegg økes lærlingstilskuddet og det opprettes 200 nye studieplasser innen IKT og helsefag, og 200 nye studieplasser på Sør- og Vestlandet.

Østvold minnet om Romerriket som også opplevde en storhetstid for lenge siden.

– Romerriket var godt hjulpet av rimelig, importert arbeidskraft, også kjent som slaver, påpekte byggmesteren. Han mener at den store arbeidsinnvandringen siden EU åpnet grensene mot øst har vært en ulykke for byggenæringen.

Ingen politikere har lyktes Østvold minnet salen om at

politikere fra nesten alle partier har fått prøve seg i kampen for en seriøs byggenæring.

– Utviklingen med kriminalitet, svart arbeid og stupende rekruttering, startet på 1990-tallet. Siden den gang har politikere fra alle leirer forsøkt seg, uten å lykkes.

– I dag trygler vi i byggenæringen om å bli regulert. Mens regjerende politikere har klokkertro på at markeds-kreftene skal ordne opp, sa Byggmesterforbundets styreleder. ☒

Vekslingsmodell i glass og ramme

OSLO: – Elevene må få prøve seg i yrkesfagene allerede det første året, og det må være en veksling videre i utdanningen, sa Ap-leder Jonas Gahr Støre.

Han talte dermed til meningsfeller da han holdt foredrag om yrkesfagenes betydning på Byggmesterforbundets landsmøte i slutten av mai. Vertskapet takket for talen med å overrekke ham skissen av en mulig vekslingsmodell i glass og ramme.

Det er den samme skissen forbundet nå sender til skoler og fylker rundt om i landet, med oppfordring til å sette i gang forsøk med vekslingsmodellen, omtalt i Byggmesteren i mai.

Daglig leder i Byggmesterforbundet, Frank Ivar Andersen, overrekker vekslingsmodell-skissen til Ap-leder Jonas Gahr Støre. (Foto: Øivind Ørnevik, Byggmesterforbundet)

Råsterk med SuperFix

SuperFix monterer med stor styrke. Bortimot alle materialer. Inne og ute. Tåler en konstant belastning opp til 5000 kg/m². www.casco.no

TELL Reklamebyrå

Jon Sandnes,
BNL

BNL: - Vi kjemper best sammen

OSLO: - Det er tungt og tidkrevende å drive næringspolitikk, men sammen får vi styrke til å flytte politikk, sier administrerende direktør Jon Sandnes i BNL.

Han kommenterer styreleder Åsmund Østvolds åpningstale på Byggmesterforbundets landsmøte.

– Historien har vist at vi oppnår mest når bransjene og BNL står sammen, skriver Sandnes i en lengre kronikk bak i dette bladet.

Han har gitt kronikken overskriften «Vi kjemper best sammen» som direkte svar til referatet fra Østvolds tale med overskriften «– Vi kjemper videre».

Sandnes sier han forstår både utålmodigheten og frustrasjonen som Østvold uttrykker, men minner om at BNL og bransjene har oppnådd flere viktige resultater

mot arbeidslivskriminalitet og for seriositet de siste åra.

Østvold sa i åpningstalen at han forventer at 2016 må bli året da BNL virkelig satser på medlemsbedriftene, og Sandnes svarer i kronikken:

– Vi arbeider med den klare forventning om å oppnå resultater som gjør at dere bedrifter faktisk skal få oppleve at det skal bli enklere å være seriøs. ☒

**Les kronikken:
- Vi kjemper best sammen på side 56**

Fortsatt høyt lesertall for Byggmesteren

OSLO: Mens andre aviser og tidsskrifter sliter med sterkt fallende lesertall, har Byggmesteren er stabilt høyt antall lesere.

TNS Gallup har beregnet at gjennomsnittlig lesertall per utgave i 2015 var 39.000. Det er en beskjeden nedgang fra 42.000 i 2008 da TNS Gallup sist beregnet våre lesertall i Forbruker & media-undersøkelsen.

I undersøkelsen i 2008 kunne Byggmesteren, som var minst i opplag av tre byggeblader, slå seg for brystet med det høyeste lesertallet. I år er ikke de to andre bladene med i undersøkelsen.

Lesertallet er høyt sett i forhold til et godkjent opplagstall på snaut 6.000, men forklares med antall årlige utgaver, høy andel betalende abonnenter, og mottakernes størrelse, det vil si hvor mange i bedriften som deler en utgave.

– Hytta har fått kjærlig omsorg, sier Ellen Kaltenborn og Ola Sande fra Gausdal Stav og Laft. (Foto: Christopher Kunøe)

Bygger for DNT i Slottsparken

OSLO: Faber Bygg og Gausdal Stav og Laft setter opp hver sitt bygg i Slottsparken, etter at kongeparet inviterte to DNT-hytter til sin jubileumsutstilling «Kongepar i 25 år».

Den enkle skogskoia fra Ringerike er fra 1937 og eies av DNT Oslo og Omegn. Den sto i Holeia og ble demontert av arbeidslaget til Hans Otto Kaltenborn i Gausdal Stav og Laft.

Den andre hytta er en av fem sovehytter fra «Nye Skåpet», et moderne hytteprosjekt i regi av Stavanger Turistforening, som åpner i sin helhet ved Lysefjorden 21. august. Den er satt opp av et arbeidslag fra Faber Bygg.

De tre fra Faber Bygg som på noen få lange dager har satt sammen turistforeningshytta: (f.v.) Sveinung Hope, Mathias Zeh og Darek Bubniak. (Foto: Per Bjørn Lotherington)

Gi Enova et reelt måltall

OSLO: - Gi Enova et mål om minimum 10 TWh energieffektivisering i eksisterende bygningsmasse innen 2030, sier åtte organisasjoner til Stortingets energi- og miljøkomite.

Innspillet er signert av blant andre Norske Boligbyggelag og BNL. Det oppfordrer Energi- og miljøkomiteen til å sikre at Enova i neste års Enova-avtale setter et mål om å realisere minimum 10 TWh energieffektivisering i eksisterende bygningsmasse innen 2030.

Et måltall vil sikre at Stortingets forutsetninger om vesentlig redusert energibruk i bygg endelig kan bli nådd.

– I utforming av økonomiske virkemidler må boligmassen spesielt ivaretas, og virkemidlene må være egnet både for de som eier egen privatbolig og de som er boligeier gjennom boligselskap, heter det.

Mitsubishi L200

Setter en ny standard.

Pris fra utrolige kr

325.800,-*

MC NORWAY LTD

KLIKK HER
FOR MER INFO

GARANTI
5 ÅR
100.000km

Arbeidsjern med personbilkomfort.

Mitsubishi L200 er en råsterk pickup med 181 hk/430 Nm og tilhengervekt opptil 3,1 tonn. Samtidig er bilen svært komfortabel, med gode kjøreegenskaper og masse utstyr. L200 leveres med justerbare skinnseter, justerbart teleskopstol, stabilitetskontroll, traction control, regnsensor, cruise control, ryggekamera, DAB+ radio og kjørecomputer. Toppmodellen Instyle+ kommer i tillegg med Bi-Xenon hovedlys. L200 passer perfekt for tøffe, norske forhold og setter en ny standard for sin klasse. Pressen lovpriser bilen. Prøv den og se om ikke også du liker den!

L200 4WD Club Cab fra kr **325.800,-*** inkl. mva L200 4WD Double Cab fra kr **334.800,-*** inkl. mva

Ta kontakt med nærmeste forhandler for å avtale prøvekjøring.

Mitsubishi.youdrive.

FOR NÆRMESTE FORHANDLER RING 23 37 61 00 *Veil. pris pr. 01.07.2016 levert Drammen inkl. mva og leveringsomkostninger. Frakt til forhandler utenfor Drammen og årsavgift kommer i tillegg. Forbruk: 6,4-7,2 l/100 km variert kjøring. CO₂-utslipp: 169-189 g/km. Utstyrsdetaljer kan avvike fra standard. Med forbehold om trykkfeil.

- Bygningskontroll er over og ut

OSLO: - Det er ikke riktig av kommunene å drive bygningskontroll, de skal ikke legge seg bort i tekniske krav i søknad eller tilsyn, sier avdelingsdirektør Ketil Krogstad i Direktoratet for byggkvalitet (Dibk).

AV PER BJØRN LOTHERINGTON
pbl@byggmesteren.as

– Det forventes ikke at kommunene skal drive bygningskontroll, det er over og ut for lenge siden, sa Krogstad på Byggesaksdagene som Dibk arrangerte i november i fjor. Hele foredraget er tilgjengelig på www.dibk.no.

Avdelingsdirektøren i Dibk viste til at byggt teknisk forskrift allerede i 1997 slår fast at det er den som bygger som skal ha ansvar for å bygge riktig. Når kommunene er opptatt av kvalitet og kompetanse,

må de rendyrke tilsyn med foretakene, og sikre at de har kompetansen som trengs. Er det nødvendig med teknisk kontroll, må det skje ved uavhengig kontroll av profesjonelle foretak med ansvar, sier han.

Krogstad mener det er opplagt at kommunene ikke kan ha nødvendig kompetanse til tekniske tilsyn.

Nedprioritere nabokrangler

– Kommunene må ha statens og direktoratets hjelp til å prioritere hvordan begrensede

Ketil Krogstad er avdelingsdirektør i Direktoratet for byggkvalitet.

ressurser i byggesaksavdelingen skal brukes, konstaterer avdelingsdirektøren.

Mange har én ansatt som bare rekker å stille med byggesaker, ikke føre tilsyn. Andre med mer ressurser, kan bruke mesteparten av tida si på å følge opp innmeldte ulovligheter og nabokrangler.

– Er det riktig bruk av ressursene i kommuner som er opptatt av gode og sikre bygg? spør han i foredraget, og svarer selv: – Jeg tror ikke det!

Han mener staten må godkjenne at kommunene ikke prioriterer slike saker.

Svarer - om litt

Krogstads uttalelser i foredraget er interessante sett i sammenheng med Byggmesterforbundets og den øvrige byggenæringens krav om tilsyn på byggeplass, ikke bare med dokumenter. To døgn før bladets deadline, sendte vi derfor Krogstad og Dibk fem spørsmål som vi ba om svar på før bladet skulle i trykken. Men Dibk opplyser at de på grunn av presserende oppgaver for fagpersonene som kan svare på dette, ikke kan svare så raskt. Vi skal få svar seks dager seinere enn fristen. ☒

- Håndverkerportalen er et skuebrød

OSLO: Regjeringen vil ha en håndverkerportal som skal gjøre det lettere for «forbrukerne å ta gode og bevisste valg ved kjøp av håndverkertjenester på bolig.»

Forbrukerrådet skal utvikle det som også kalles en «markedsportal». Den skal åpnes til neste år.

– Regjeringen mangler handlekraft i kampen mot svart arbeid. Den foreslåtte håndverkerportalen er bare et skuebrød, kommenterer Byggmesterforbundet.

– Hovedproblemet er at mye av markedet for arbeid på private boliger er overtatt av kriminelle som om-

favnes av forbrukere som vil ha svarte tjenester, poengterer Frank Ivar Andersen, daglig leder i Byggmesterforbundet.

Han påpeker at de som driver lovlydig, nå er ute av dette markedet.

– Med en registreringsplikt på viktige arbeidere som våtrom og klimaskallet, kombinert med en vilje til å bekjempe svart arbeid, ville mye av dette vært løst, mener Andersen. Han sikter til registreringsordningen som byggenæringen har foreslått, men som kommunalministeren ikke har villet følge opp.

Ny aldersgrense: Frist 1. juli!

OSLO: Husk å endre bedriftsintern aldersgrense fra 67 år til 70 år innen 1. juli.

Hvis bedriften til nå har hatt en bedriftsintern aldersgrense på 67 år (etablert før 1. juli 2015), ble det gitt anledning i arbeidsmiljøloven til å beholde 67 år som aldersgrense fram til 1. juli 2016.

Fra 1. juli er laveste tillatte bedriftsinterne alders-

grense 70 år, skriver BNL på sine nettsider.

Hvis bedriften ønsker å gå over til 70-årsgrense nå i sommer, er det viktig å huske at denne må innføres. Det er blant annet krav om at den nye aldersgrensen skal være drøftet med de tillitsvalgte.

Hvis bedriften ikke innfører ny bedriftsintern aldersgrense, blir grensen 72 år fra 1. juli 2016.

Stoppet 10 av 23 byggeplasser

DRAMMEN/OSLO:

Storaksjon i Buskerud avslørte mange farlige byggeplasser og kriminelle i ROT-markedet. I Oslo finner man nå flere bakmenn og kriminelle nettverk.

– Vi aksjonerer for å komme de useriøse virksomhetene som driver ulovlig til livs, sier tilsynsleder i Arbeidstilsynet Buskerud Tove Svensli.

På én dag ble 23 byggeplasser besøkt og ti ble stan- set på grunn av manglende sikkerhet. En tredjedel av de kontrollerte arbeidstakerne manglet gyldig byggekort.

– Vi går etter privatmarke- det, ikke de proffe. Vi ser på private boliger og firmaer som jobber på disse, sier talsperson Svensli.

Store nettverk

– Her er det nok å ta av, sier Bjørn Marhaug som er koordinator for sam- arbeid mot a-krim i hovedstaden. I fjor gjennomførte de tverretatlige team- ene hans fire store aksjoner og om lag 520 selskaper ble kontrollert.

– Hittil i år har vi vært ute hos 65 virksomheter. En ny

trend er at visse grupperinger får kjøpt eller fått utdelt fer- dige «pakker» med ny identitet i form av pass, arbeidskontrakt og bankkonto, sier Marhaug.

– Vi jobber etterretnings-

basert og innhenter store mengder data og informasjon som bearbeides videre. Vi kartlegger nettverk ved hjelp av pengestrømsanalyser og

supplerer dette med informa- sjon som vi henter fra de ulike etate- nes registre samt fra åpne kilder, sier han.

– Vi ønsker å ramme det øverste og mest effektive leddet i kjeden: Bakmennene som trekker i trådene, og som profit- terer på utnytting av arbeidskraft og annen ulovlig aktivitet. ☒

– Vi skal skape uro og trøbbel for de useriøse, sier koordinator Bjørn Marhaug.

NS AB 000 kl1

Vil du ha rette terrassebord med jevn overflate og uten kvisthull, impregnert etter norske regler og kontrollert av uavhengige kontrollører? Da velger du NS-merket 1. sortering impregnerte terrassebord.

Les mer på trefokus.no

KLIKK HER
FOR MER INFO

Se alltid etter **NS**-merket tre når du skal bygge!

Nøyaktig sikkerhet

OSLO: Hva vil den nye standarden for bærekonstruksjoner i tre bety for utførende?

AV **CHRISTOPHER KUNØE**
ck@byggmesteren.as

– Det har vært mange eksempler på slurv med trekonstruksjoner som så er overlatt til andre utførende bedrifter. Siste bedrift inn må overta og svare for begge arbeid overfor byggherren, sier fagkonsulent Øivind Ørnevik i Norges Byggmesterforbund som har deltatt i arbeidsgruppen som utarbeidet forslaget til NS 3516.

For dem som bygger videre

– Denne nye standarden tar for seg selve bærekonstruksjonen i tre, ikke ferdige overflater. Unntaket er i de tilfellene hvor bærekonstruksjonen i tre skal danne ferdig overflate, sier Ørnevik.

– Den beste måten å forstå grensesnittet mellom denne nye standarden og NS 3420,

er å tenke seg at en bedrift nr. 1 er inne på et prosjekt og monterer en bærekonstruksjon av limtre, massivtre eller fagverksbind.

– Bedrift nr. 2 som kommer inn, kan være en byggmesterbedrift. Den skal bygge videre på bærekonstruksjonen til ferdig overflate. Byggmesteren må forholde seg til graden av nøyaktighet på bærekonstruksjonen, forklarer Ørnevik:

– Er den satt opp unøyaktig, må firma 2 bruke mange timer på opprettingsarbeidet for å få sine ting i lodd og vater. På et større prosjekt kan det bli hundrevis av arbeidstimer. Men firma 2 kan få vanskeligheter med å få dekket dem av byggherren.

Fagkonsulenten tror at Norge vil få flere firmaer som vil spesialisere seg på bære-

konstruksjoner i tre fremover. Innen betongfaget er det nå en høring om å skille ut dette til et nytt fag – byggmontasje.

Mange nye tiltak

– Den nye standarden har omfattende toleransetabeller i seg, som henger sammen med tabellene i NS 3420. Det sikrer en ryddigere kontrahering og prosjektering.

Ørnevik mener dette er en viktig del av den nye standarden – men også bare en liten del.

– Den omhandler også dokumentasjon og kvalitets-

– Fukt skal måles før det bygges inn, noe som blir stadig viktigere for å unngå sopp- og muggsporer i tette konstruksjoner, sier Frode Østlund. (Foto: Tronrud Eiendom)

styring, kontroll av utførelse, lagring, mottakskontroll og kompetansekrav i prosjektet og så videre. Den grenser opp mot mange andre standarder. Som i forhold til fuktstandard, har vi lagt ned mye arbeid i å unngå overlapping, sier fagkonsulent Ørnevik.

Illustrasjonsfoto:
Christopher Kunøe

Sikrere kommunikasjon

Prosjekteringsleder Frode Østlund i Tronrud Eiendom har også deltatt i komiteen som utarbeidet standarden:

– For dem som prosjekterer, gir dette en forbedring i forhold til gjennomføringen. I dag har man så mye datakraft å prosjektere med, at man har lett for å glemme at dette også skal kunne utføres, sier Østlund.

– Målet er å sikre bedre resultater. De som prosjekterer, må sette seg inn i utførelsesstandard og passe på hva de skal informere de utførende om, sier Østlund.

Han tror at de som har holdt på med prosjektering lenge, vet hvordan ting utføres ute på byggeplass og sikrer under prosjekteringen at arbeidene lar seg utføre. Men alle har ikke den erfaringen.

– All erfaringen er vanskelig å legge inn i maskinene, sier Østlund og ber byggmestere om å lese standardens avsnitt om fukt og fuktkontroll.

Fukt og kontroll

– Her er det nyheter. Vi har vært relativt lemfeldige på norske byggeplasser. Særlig når det gjelder å ta vare på treverket etter levering. Kanskje ble det beskyttet med en presenning? Jeg har sett takstoler ligge borti skråningen og gråne før de ble montert, sier Østlund.

– Sånn kan man ikke behandle konstruksjonsmaterialer. Det vil standarden endre på, her blir det krav til nødvendige tiltak.

Standarden introduserer en rekke klasser for utførelse, som Østlund tror at tømrere med fagbrev tar på strak arm.

– Utførelsesklasser, kontrollklasser og toleranseklasser er noe tømrere er vant til.

Du slår opp og finner ut

FAKTA

STANDARD FOR UTFØRELSE AV TREKONSTRUKSJONER

Forslaget til ny norsk standard heter prNS 3516:2016 Utførelse av trekonstruksjoner.

Det er ute på åpen høring fram til 15. august.

Standarden gir et felles utførelsesgrunnlag for partene i byggesaker og stiller krav til kvalitetsstyring og kompetanse hos personell.

Standarden dekker:

- Konstruksjoner prosjektert etter NS_EN 1995
- Konstruksjoner av heltre, trebaserte materialer og tre i kombinasjon med andre materialer
- Plassbygde konstruksjoner og bruk av prefabrickerte elementer
- Permanente og midlertidige trekonstruksjoner

Standarden dekker ikke:

- Fremstilling av prefabrickerte trekonstruksjoner der man har en produktstandard som dekker dette
- Bruk av spesielle teknologier og innovative løsninger
- Spesifikasjon, produksjon og samsvarsvurdering for materialene og produktene som brukes
- Sikkerhets- og helsemessige aspekter ved utførelsen eller sikkerhetskrav overfor tredjepart
- Kontrakts- eller ansvarsmessige forhold for de arbeidene som utføres

Forslaget kan leses på

<http://enquiry.standard.no/Home/Details/1013>

Etter fem år skal standarden evalueres.

hvilken utførelsesklasse du kommer i og hva slags type kontroll som skal skje. Det er ikke noe nytt, sier Østlund.

– Men standarden gjør det lettere for utførende å etterspørre dette hos de prosjekterende. Det er viktig at det er enighet om toleranseklassen man skal ha før man begynner å bygge, sier prosjekteringsleder Frode Østlund. ☒

GOD SOMMER

Instruktive bøker for alle som bygger eller rehabiliterer og en nyttig presang til den som har prosjekter på gang...

Praktisk tømrerarbeid koster kr. 550,- og Praktisk rehabilitering koster kr. 534,- eks frakt/eksp.

Bestill på vår nettbutikk: www.bnf.as

(15% rabatt til medlemmer av Byggmesterforbundet, husk å skriv det på bestillingen.)

Vidar Elda og Håvard Otto Rudi på plass i hallen som er bygget med Martinsons nye fagverkløsning.

Sammen om storjobben

VINSTRÅ: - Vi har arbeidet sammen før på langt mindre arbeider, men dette er noe helt annet, sier byggeplassleder Espen Sandum på nye Vinstra vidaregåande skule.

AV **CHRISTOPHER KUNØE**
ck@byggmesteren.as

På byggekontoret sitter to av karene med ansvaret for prosjektet til 120 millioner kroner: Espen Sandum fra Fron Bygg og kalkulator Vidar Elda fra Laagen Entreprenør.

Samlet kreftene

Her på Vinstra er bedriftene blitt partnere i arbeidsfellesskapet LF DA (delt ansvar) som vant det historisk store anbudet i Oppland.

– I forhandlingene var det bare oss og Hent igjen. Men vi tok dem! Fylket likte planen vi presenterte og vi scoret høyest på gjennomføringsevne og erfaring. Det gjør en litt kry, sier Vidar Elda.

Sandum og Elda tror at flere mindre håndverksbedrifter burde gå sammen i slike fellesskap om større prosjekter.

Enige om målet

– Samarbeidet har gått veldig bra. Det er artig at lokale bedrifter kan hevde seg sammen i stedet for sværingene, sier Sandum.

– Å lære å håndtere slike store prosjekter, er verdifullt. En ting er størrelsen, det er veldig mye folk her! Vi har hatt over femti mann på jobb med alle bransjer. Vi er jo små håndverksbedrifter, det må en si når vi har en 15-20 ansatte, sier Vidar Elda.

– Det holder ikke på prosjekter som dette. Og som lokal håndverker må du ha noe kapasitet i bakhånd, mener Elda.

– Hva svarer du når stamkunden ringer for å få byttet badet sitt? Det er litt skummelt å gå inn med alt en har. Vi kan ikke slå av telefonen i to år, sier han.

Løsningen var å opprette et arbeidsfellesskap (DA) bedriftene imellom.

– Den juridiske avtalen forplikter begge firmaene til å legge våre ressurser ordentlig inn i dette. At vi er likeverdige, sier Elden og henter vernehjelm. For nå skal vi gå på skole. ☒

FAKTA

FRON BYGG AS

Etablert i 2005 av eierne Einar Jevne og Bjørn Nymoen. 28 ansatte, lærebedrift. Bygger eneboliger og leiligheter, har service- og forsikringsjobber. Forhandler i Systemhus og bygger boliger i egen regi og direkte til forbruker. «Gaselle»-rating de siste syv årene.

LAAGEN ENTREPRENØR

Laagen Entreprenør AS etablert i Vågå i januar 2012 og har ca. 20 ansatte. Vil bli en solid aktør innen det profesjonelle byggmarkedet i Gudbrandsdalen.

NYE VINSTRÅ VGS

Budsjett på 120 millioner kroner og totalentreprenør er Arbeidsfellesskapet LF DA (Laagen Entreprenør og Fron Bygg AS).

Skolen får flere nybygg, ventilasjonsanlegget fornyes og nytt inventar skal på plass. Normal drift i hele prosjektperioden. Nybygget er på ca. 2.500 m² og inneholder bla. en splitter ny kantine, nye klasserom/grupperom og verkstedshall. Rehabilitering og ombygging av den «gamle» delen er på ca. 1.200 m². Det gamle bibliotekbygget får ny innredning fra gulv til tak. Startet 1. mars 2015 og ferdig innen august i år med en testperiode fram til 2017. Flere andre videregående skoler i Oppland pusses også opp i disse tider.

Dype arbeider

Vinstra Vgs ble bygget på starten av 1970-tallet og Elda var selv elev her. Nå viser han rundt i bygg med helt andre kvaliteter enn den gang. Mest arbeid har de hatt med grunnkonstruksjonene og å koble nybygg til de bevarte delene av skolen.

– Den største utfordringen var å legge et bygg som går fem meter under bakken inn under en eksisterende lav fundamentering. Det er brukt mye ressurser på å prosjektere dette riktig. Dels på grunn av brann- og andre krav, dels er dette tunge konstruksjoner i betong som må på plass før vi kan komme inn med treverk, sier Elda.

Vi går gjennom den nye kantinen og øvingsrom. Kravene til kvalitet og tetthet er høye i hele skolen.

– Vi ser etter lekkasjer mens de monterer innerveggene, sier kalkulatøren og legger til at hulldekkene mellom etasjene og at bygger er stort, gjør tetthetsmålingene utfordrende. Men dette er viktige tall.

– De minste detaljene gir utslag. Vi fortsetter å måle og teste etter at skolen tas i full bruk. Litt av poenget er å se hvordan bygget takler sommer, høst og vinter, sier Elda.

Fagverket

Vi slår følge med tømrmester Håvard Otto Rudi fra Sel. Den faglige lederen i Rudi og Skogum Bygg AS er leid inn av arbeidsfellesskapet. Den nye verkstedhallen for Teknisk Industriell Produksjon (TIP) er bygget med fagverk.

– I anbudet var det planlagt å bruke stålsøyler fremfor tre i takkonstruksjonen og en H-bjelke over der. Men så kom Splitkon med denne løsningen fra Martinsons som er blitt veldig bra, sier Elda.

Det ble litt av en jobb for Rudi og teamet med tømrere. På to uker fikk de søyler og dragere på plass, og den eneste tilpasningen underveis, var en søyle som måtte flyttes 0,5 cm i toppen.

– Spennet er slik det skal være, sier Rudi. – Da vi skulle heise den på plass og få spennet, var det ganske vanskelig å få den i lodd. Vind og andre faktorer beveget søylen selv om vi hadde stivet den av. Da skal det ikke mye avvik til, men det stemte akkurat, sier Rudi. ☒

– Fagverket er gedigent med sine 2,15 meter høyde og 1,9 meter ute ved veggene. Enda bedre bæring enn med stål, mener Rudi.

Her blir den nye kantina som kan holde elevene på skolen i stedet for kjøpesenteret.

Skal det bli plass til å mekke på de største landbruksmaskinene, må det være høyt under taket.

Velger lokale lærebedrifter

Skoleeier Oppland fylkeskommune følger prosjektet tett, og ingeniør Vegard Brude Wærås liker det han ser:

– Det er stolte håndverkere som leverer godt håndverk.

Vi følger jo med og ser at de legger ære i at det skal se bra ut, sier Wærås.

I trefylket Oppland er det et mål å bruke mest mulig tre i nybygg, og det gjør man her, sier han. Fylket krever også at alle bedriftene på prosjektet er godkjente lærebedrifter og har lærlinger.

– Lærebedrifter er framtida, hvis vi ikke velger dem og bi-drar til læreplasser, så stopper det opp, sier Wærås som har en gledelig nyhet:

– Byggfagene på Vinstra har en stor økning i søkere. Fra 30 på vg1 og 15-16 på vg2 i fjor til over 70 nye elever tatt inn i år. Det er en dobling faktisk – og noe av årsaken er nok at skolen er flink til å knytte seg til næringslivet og skaffe lærlingplasser. Da sier det seg selv at fylket må ta sin del av ansvaret, sier Wærås.

Vegard Brude Wærås fra Oppland Fylkeskommunale sentraladministrasjon.

Frank Ivar Andersen
Daglig leder

Bente W. Løveid
Advokat

Anne-Kristin Wadahl
Advokat

Øivind Ørnevik
Fagkonsulent

Jens-Morten Søreide
Fagkonsulent

Tor Ole Larsen
Fagkonsulent

Nils Jørgen Brodin
Fagkonsulent

Eva Andresen
Adm. sekretær

Gretha Schibbye
Kurskonsulent

Mona Veslum
Markeds-ansvarlig

Birger Haugland
Regionleder Nord

BYGGMESTERFORBUNDET

Telefon: 23 08 75 77 E-post: hei@byggmesterforbundet.no

www.byggmesterforbundet.no

Administrasjonen holder sommerstengt uke 28, 29 og 30

Venteliste til bo

Husene er bygd rundt tun, og hvert tun har sin stil, forteller Terje Taraldset. Bak ham til venstre er de funksjonspirerte konseptboligene, til høyre og helt i bakgrunnen er boliger firmaet har overlevert tidligere.

ligtun

RÆLINGEN I AKERSHUS: Byggmester Terje Taraldset i 3-T Bygg AS måtte lage venteliste da firmaet la ut 11 eneboliger til salgs for halvannet år siden.

AV **PER BJØRN LOTHERINGTON**
pbl@byggmesteren.as

Så stor var interessen at en av boligene steg betraktelig i pris da den måtte selges etter bare ett års tid. Den ble solgt privat for 6,5 millioner kroner, 900.000 mer enn opprinnelig pris.

– Vi har en god boligtype, boligene ligger i et tun i et område som er svært attraktivt, konstaterer Terje Taraldset som er daglig leder.

God standard

Boligtypen er en såkalt konseptbolig av typen Marstein som er utviklet av Mesterhus. Den skal være gunstig priset med løsninger og produkter som det er forhandlet fram lavere priser for.

Her er det valgt en bedre isolering slik at boligene kommer opp i energiklasse A. Det er 35 cm i gulvet, 50 cm i taket og 20 cm ekstrem-isolasjon i veggene.

Han har dessuten valgt vannbåren varme framfor varmekabler.

– Vannbåren varme i hovedetasjen og badet rommet i andre etasje, gir en høyere standard enn varmekabler som var foreslått i konseptet, mener daglig leder.

Alfasentralen fra Varmetema som er brukt her, omtales nærmere i en artikkel på side 50. Løsningen blir gunstig blant annet fordi en tømrer kan montere den uten hjelp av rørlegger.

Funkis og klassisk

Hektneråsen har vært under utbygging i flere år, og 3-T Bygg AS har bygd boliger i tre tun før de gikk i gang med de to tunene som de nå holder på med. Tunet med konseptboligene er funksjonsinspirert. Det andre tunet med ti boliger har en klassisk karakter. Husene der er større, fra 230 til 400 kvadratmeter, de har profilerte listverk og border i etasjeskillet, og skifer på taket. Assosiasjoner går i retning eldre gårdshus. ☞

FAKTA

3-T BYGG AS, FLATEBY, ENEBAKK

Etablert av Terje Taraldset i 1983 som er daglig leder og medeier.

Fire ansatte har en eierandel på 55 %, Terje Taraldset de resterende 45 %.

18 ansatte. Bygger 15-20 nye boliger i året, noe rehabilitering for kunder.

Marked i hjemkommunen og nabokommunene med Lillestrøm.

Omsatte for over 27 millioner kroner i 2014.

Aktiv opplæringsbedrift, for tida fire lærlinger.

Medlem i Mesterhus og i Byggmesterforbundet.

HEKTNERÅRSEN, RÆLINGEN

Boligområde ca. sju km sørvest for Lillestrøm, på vestsida av innsjøen Øyeren. Hittil er ca. 500 boliger planlagt, omkring halvparten er bygd eller bygges nå. Frittliggende eneboliger, rekkehus og blokker.

– Håvard Melheim som er sivilingeniør og jobber på kontoret vårt, har tegnet husene. Også de har vært populære selv om de er i en høyere prisklasse. Her ligger prisene på vel 9 millioner kroner.

Utvendig ser de like ut, men inne er planløsningene forskjellige.

Alle husene er bygd på kontrakt, ett av dem er overlevert.

Bygger med trivsel

– Vi er 18 ansatte, og har en sterk arbeidsmoral, sier Terje Taraldset fornøyd. Han mener at trivsel blant de ansatte er en vesentlig grunn til at de ikke hadde mer fravær enn fem arbeidsdager i fjor og forfjor.

Fire ansatte er invitert inn på eiersida, og representerer 55 prosent av aksjene, og Taraldset selv har det resterende.

Men også de andre ansatte får en andel når firmaet går med overskudd. – Det er med på å skape en eierfølelse, mener han. «Resten» av overskuddet går til å kjøpe utstyr og til egenkapitalen.

Flere lærlinger

Opplæring har alltid vært viktig for tømremesteren. Han tok mesterbrevet etter å ha drevet eget tømmerfirma noen år. I løpet av de 33 åra han har drevet firma, har han hatt omkring 50 lærlinger oppe til svenneprøve. Nå har firmaet fire lærlinger blant de ansatte. Det er to flere enn vanlig fordi firmaet vil ta ansvar når det er vanskelig å skaffe lærerplasser.

Firmaet vil nå ta hånd om lærlingene selv og går i gang med den nødvendige teoriundervisningen på forsommeren. Daglig leder og en av de ansatte har skaffet seg den pedagogiske tilleggsutdanningen som trengs til det. ☒

Hjørnekassene er hølvet til på stedet av voksenlærlingen Martin Jensen.

Lærlingen er bas

– Alle lærlingene våre får være med på alt i et byggeprosjekt. Det er en god måte å lære på, mener daglig leder Terje Taraldset.

En av lærlingene som har gått den veien, er Martin Jensen. Han er en 23 år gammel voksenlærling som har vært bas på to eneboliger. Først til jul skal han opp til svenneprøven.

– Dette er en god skole, med en real sjef og gode kolleger, sier Martin Jensen. Han var bas på ett konsepthus før han ledet arbeidet på den klassiskinspirerte eneboligen som nettopp er overlevert.

– Er det helt greit for kollegene at lærlingen er basen deres?

– Ja, vi har et godt miljø og alle er

kompiser. Nøkkelen til suksess ligger i at bedriften ikke er for stor, mener han.

Jensen trekker særlig fram detaljene i hjørnekassene og bordene i etasjeskillelens som det spesielle med den klassiske eneboligen. Det krevde presisjon for at det skulle bli likt hele veien. Han hadde selv jobben med å skjære og hølve til dekoren i hjørnekassene, med utgangspunkt i løpende meter med kraftige, laminerte kledningsbord.

– Jeg hølvet dem til i serieproduksjon. Det var moro siden det ikke er «bare plankekjøring», sier han.

Jensen har godt håp om å fortsette etter svenneprøven: – Terje har gitt meg en «plikttjeneste» på fem år, smiler han.

De klassiskinspirerte eneboligene er tegnet av Håvard Melheim i 3-T Bygg AS.

OKTAN Foto: Pål Rodahl

KLIKK HER
FOR MER INFO

På Årvolltoppen i utkanten av Oslo, helt inntil markagrensa, bygger JM Norge 50 leiligheter fordelt på 4 blokker.

Når vekt er avgjørende, lander vi som regel på kulen.

Paul Ask, formann JM Norge

Det er ikke alltid mulig å bruke stedlige masser. På denne byggeplassen, for eksempel, er terrenget så bratt at trykket mot betongmuren ville blitt altfor høyt. I tillegg er adkomsten trang og vanskelig. Da har vi egentlig ikke noe valg. Det blir Leca Lettklinker levert med blåsebil, blåst på plass gjennom 60 meter slange nøyaktig der jeg peker. Enklere og hurtigere enn annen lettfylling. Ja, blåsing er det jo ingen andre som gjør, da. Bare så det er sagt.

Leca®

De smarte lander på kulen.
Les mer på leca.no

Der hundeglam gir arbeidsplasser

LONGYEARBYEN: Styrken til Svalbard Bygg AS, den minste av tre entreprenører på Svalbard, er stadig å utvikle kompetansen innen arbeid med kulturminner.

Trond Håvelsrud er deleier og daglig leder i Svalbard bygg AS. (Alle foto: Ingun A. Mæhlum)

FAKTA

SVALBARD BYGG AS

Etablert i 2011 med navnet Sjøhaug Byggservice AS, endret navn til Svalbard Bygg AS i 2014. Base i Longyearbyen. Ni ansatte med bred erfaring, fem av dem er tømrere med svennebreve.

AV **ELISABETH JOHANSEN**
post@byggmesteren.as

Oppdragene bedriften løser er mangfoldige, og mange er preget av Svalbards særegne landskap og historie. På merittlista fra siste år står reparasjon av ei hytte på Bjørnøya som uværet hadde flyttet 25 meter og dyttet ned i en vanddam, bygging av gangvei i tre inne i en nedlagte gruve og reparasjon av isbjørnskadete hytter i isødet utenfor Longyearbyen.

En velværeterrasse

– Vi tar alt av oppdrag som vi kan klare med en stab på ni personer, sier daglig leder Trond Håvelsrud.

– Av de største oppdragene i det siste, er en velværeterrasse for det ene hotellet og utskifting av rørbukker for fjernvarmeledningen i Longyearbyen. Vi opererer gjerne også i nisjen med kulturminner, og det er artige og utfordrende jobber. Gruve 3 er et industrielt kulturminne der poenget er tilrettelegging for turisme.

– Ett ikonisk industriminne er taubanesentralen som vi holder på med nå. Vi har laget trapper til nødutgang, sikret gulvbord, og til sommeren skal vi skifte taket i smia. Taubanen ruver i bybildet og nå skal vi også refundamentere taubanebukken, forteller Håvelsrud som også er deleier i firmaet.

Lager manual

– Da vi begynte på taubanebukken ved sykehuset, visste ingen hva som var under bakken. Nå lager vi en manual for hvordan dette arbeidet skal gjøres slik at vi har noe å rette oss etter ved neste jobb. Å gjennomføre slike arbeidsstykker, er også en investering i framtida for å spesialisere oss. Vi ønsker å posisjonere oss og høste kunnskap og erfaring innen arbeidsområdet med kulturminner. Det er også morsomt å holde på med slike jobber, forteller han.

Fag og friluft

Håvelsrud er nærmest å regne som veteran på Svalbard, med erfaring fra arktiske vintre siden 2004. Han arbeidet hos en av de to store entreprenørene på øya til 2012 da han slo følge med en kollega som hadde startet eget firma. Da kollegaen «reiste på slutt», som er lokalspråk når folk flytter, kjøpte Håvelsrud seg inn med 50 prosent eierandel og endret navn på selskapet. Nå er han komfortabel med

Eneboligen under bygging.

Taubanesentralen – et ikon i Svalbard-terrenget og en fordums viktig innretning for transport av kull til utskipning.

100 hundehus til det lokale reiselivet er ett av de spesielle oppdragene Svalbard Bygg AS har hatt.

Trond Håvelsrud, Gjermund Svartås og Torstein Kallelid arbeider på eneboligen til Håvelsrud.

størrelsen på bedriften og han blir værende.

– Det er vanlig at folk bor her i to-tre år og det er naturlig for oss at folk reiser opp og er ett år eller to for å oppleve Svalbard – det er vi vant til. I vårt firma har vi noen som har vært i mange år. Vi rekrutterer kontinuerlig og har både annonse hos Nav og facebook-kampanje. Kravene er kanskje utenom det vanlige – vi skal ha folk med svennebrev og vi ser gjerne at de har friluftserfaring. Vi har en del jobber utenfor byen. Derfor er friluftsinnterese, snøskuterkunnskap og våpenerfaring en fordel. Jeg ser at de som trives best her, er de som har friluft som en god hobby, konstaterer han.

Arktiske utfordringer

Foran i jobbkøen for våren ligger hytter som er preget av isbjørnmøter.

– Hyttene kan bli totalt ødelagt, bjørnene kan gå tvers gjennom veggene om de vil inn! Når et dyr på 600 kilo står og dytter på dør og vinduer, så gir de etter, og dette må vi rydde opp i, konstaterer han. Foreløpig har ikke bedriftens folk støtt på bjørn ute på oppdrag.

– Nei, ikke ennå! Men nå skal vi ned i et område der det har vært mye bjørn – så kanskje vi høster nye erfaringer. Vi sender erfarne folk som liker å være i felt på slike jobber. De kan ikke reise hjem hver dag, de må bo på hyttene der ute, det er flere mil fra byen, forklarer han.

For ham går arbeidsdagene mest med til administrasjon, men noen ganger tar han seg tid til å svinge verktøyet ute med de andre fagarbeiderne. En av de siste

jobbene han har deltatt i, var hyttejobben på Bjørnøya.

– Da reiste vi herfra med helikopter, må planlegge så godt vi kan og ta med alt vi trenger. Vi ble satt av i Revdalen og skulle klare oss selv og da må vi hjelpe oss med det vi har. Bjørnøya er en fantastisk plass, og det er morsomt å komme ut av kontoret. Jeg er tømrrersvenn og gjør nesten ingenting av slikt arbeid lenger, så det var gøy, smiler han.

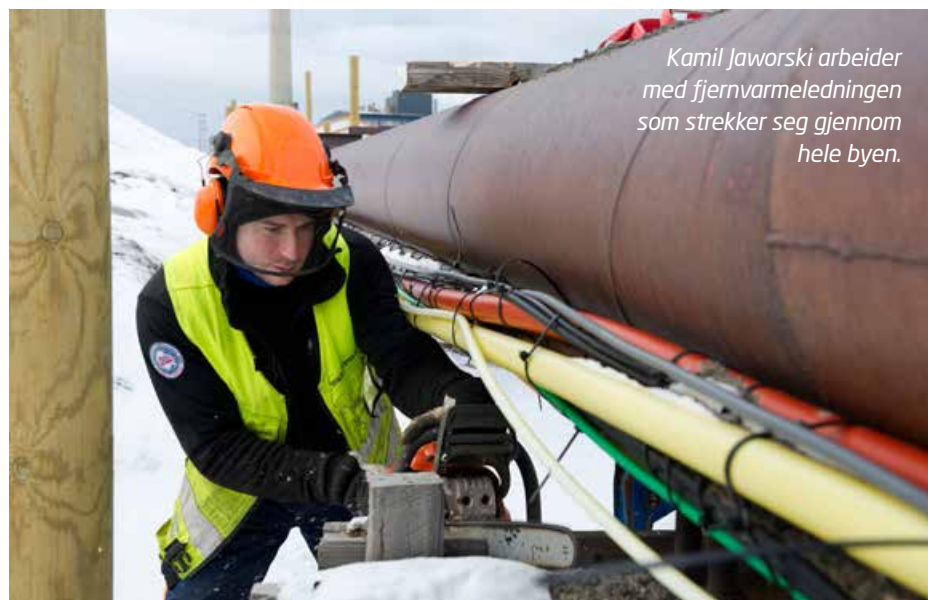
Logistikk i utkanten

Kulde, vind og mørke dager er ikke de største utfordringene i øyriket så langt nord – det er derimot logistikken.

– Her er ingen byggevarerjappe og alt må planlegges i god tid. Akkurat nå er det båtanløp hver fjortende dag, men av

og til er det en måned mellom båtene som kommer hit med forsyninger. Vi kan ikke gå på nærmeste butikk og kjøpe en pakke 2x4 når vi trenger det, og det er dyrt å ligge med lager. Akkurat nå har vi ikke plass heller, sier han og ser fram til å få ferdig firmaets nybygg. Da blir det gode lagerforhold også. Dette nybygget og en ny bolig til ham selv, er av prosjektene bedriften holder på med.

– Ja jeg sier til dem som ringer når vi nå søker etter flere folk at om de ønsker å legge gips på vegger hele uka, så er det ikke noe poeng å komme hit! Det morsomme her er at vi gjør jobber der vi må tenke selv og ingen jobber er like. Styrken vår er fleksible, kunnskapsrike og kreative ansatte, slår Håvelsrud fast. ☑

Kamil Jaworski arbeider med fjernvarmeledningen som strekker seg gjennom hele byen.

Norskprodusert aluminiumstillas

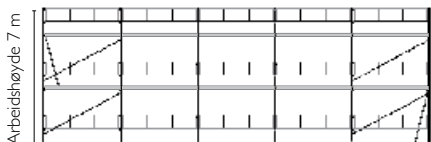
Verdens
raskeste!

Rammestillas 15,30m x 6,0m (ca 92 kvm)

Tilbudspris kun
31 990,-

Rammestillas 18,35m x 6,0m (ca 110 kvm)

Tilbudspris kun
37 990,-

Gavlevegg, norskprodusert
aluminiumstillas, rammestillas
9,2m x 8,1m

Tilbudspris kun
27 500,-

Montering • Utleie • Produksjon og salg • Habitat og teltløsninger

Frakt og mva. kommer i tillegg. Forbehold om prisendringer.

Ring 52 84 64 00 for nærmere informasjon. post@stillasgruppen.com www.stillasgruppen.com

 ALUSAFE
STILLAS

KLIKK HER
FOR MER INFO

 STILLAS
GRUPPEN

Et spesielt funkishus

TRONDHEIM: - Et artig hus å arbeide med, sier tømmerne om det store eksklusive funkishuset med mye massivtre som de setter opp på en av byens fineste tomter.

AV **HARALD VINGELSGAARD**
post@byggmesteren.as

– Byggherren ønsket mur i ytterveggene, men vi mener massivtre er mye bedre. Tre binder CO2 og er miljøvennlig. Vi får kortere byggetid, og prisen blir lavere, sier prosjektleder Terje Gagnås i Trio-Bygg. Byggherren lot seg overtale til omprosjektering av huset.

Massivtre er mye bedre å arbeide med for tømmerne:

– Når vi skal lage hull i veggene eller taket, slipper vi å kjernebore. Vi kan bruke motorsaga i stedet, det er mye enklere og raskere, sier bas Adrian Bergmann. Tømmerne brukte for eksempel motorsaga på taket for å lage hull til pipa, før de satte inn stålrør.

Vi står i første etasje hvor det blir åpen

i massivtre

løsning med stue og kjøkken i et stort rom. Gagnås peker opp mot taket.

– Jeg regner med at tømmerne måtte bruke to dager på å feste lekter om det hadde vært mur. Jobben gjøres nå på halvparten av tiden.

Tømmerne bruker spikerpistolen og fester lektene direkte i massivtreet. Mindre statisk jobbing blir det også når tida de bruker til lekting, blir halvert.

Med massivtre unngår de for øvrig mye støv som ville kommet fra boring ved innfesting mens de setter opp huset, om det hadde vært mur og betonghus.

305 kvadratmeter stort

Funkishuset har grunnflate på 305 kvadratmeter og bygges i tre etasjer.

– Huset har mange vinkler, kriker og kroker. Så her er det om å gjøre å være konsentrert når man jobber. Men arbeidstegningene er svært gode, så det går greit, sier bas Adrian Bergmann.

Huset er vertikaldelt, og det rommer tre leiligheter. I øverste etasje er det en kjempestor terrasse.

Sørli arkitekter har tegnet det etter dagens moderne stil, og tilpasset det tomten, med mange skrå vegger mot nabogrensene.

– De som jobbet med betongen i grunnmuren, og vi har bygd etter de samme koordinatene fra landmåleren, med akser som går i begge retninger, sier Gagnås.

Bygget har betongsåle og betong opp til og med gulvet i første etasje. Derfra og opp er alt i tre. Kledningen på ytterveggene er plater med murpuss.

– Alt klaffet da de monterte massivtre-elementene, det passet på millimeteren, sier bas Adrian Bergmann.

Det er massivtre i etasjeskillerne og i veggene mellom leilighetene. Massivtreet er levert fra Østerrike. Det er bindingsverk i ytterveggene og veggene som skiller rommene i hver enkelt leilighet. Bjelkelaget i hver etasje er føret opp slik at ventilasjon og vannbåren varme kan ligge i gulvet. Det er lagt enstavs eikeparkett, det vil si brede bord, nesten uten kvister på gulvene. Det ser eksklusivt ut.

På veggene innvendig er det gipsplater.

Roser basene

Det ble noen endringer underveis i byggeprosjektet.

– Basene har selv ordnet dette direkte med kunden. Det er lettvin. Det er en drøm å arbeide i et firma med så flinke

Massivtre-element heises på plass i det store huset ved Ringvebukta. (Foto: Trio-Bygg)

FAKTA

TRIO-BYGG AS, MELHUS

Startet i 1986 av Bernt Gagnås, Rolf Willy Eide og Ove Bjørnar Grøtte. 31 ansatte. Omsatte for 31,8 millioner kroner i 2014.

Marked i Trondheim og nærmeste omegn. Bygger nytt, servicejobber, rehabilitering og restaurering. Gode framtidsutsikter med interessante prosjekter, nok å gjøre. Medlem i Byggmesterforbundet.

Pussete plater i kledningen gir inntrykk av at det er et murhus, fastslår prosjektleider Terje Gagnås (t.h.) og bas Adrian Bergmann på verandaen.

baser, sier Terje Gagnås om Bergmann og den andre basen, Anders Øyaas.

Et avlangt vindu var tegnet inn i tredje etasje mot baksida. Det ble i stedet satt inn et lite rundt vindu med gule kanter. En brytning. Og en vegg ble flyttet i en leilighet.

Det er alltid lettere å se hvordan man vil ha bygget underveis, enn på en tegning på forhånd, fastslår bas Adrian Bergmann.

Den ene leiligheten var ferdig – og innflyttet – da vi var på besøk.

Vi er kjempefornøyde med bygget. Alt er gjennomført. Det ser perfekt ut. Akkurat slik vi vil ha det, sier Ann Cicilie Erbe, som er byggherre sammen med mannen Eigil Erbe.

De hadde hørt så mye bra om Trio-Bbygg, at de ba firmaet legge inn anbud på huset.

Eigil Erbe bodde i nabohuset, hans barndomshjem.

– Vi er kommet ned mot sjøen. Helt fantastisk, sier de og ser ut gjennom vinduet. Trondheimsfjorden ligger foran dem. – Her kan vi følge med på været som forandrer seg hele tida, og båtene som glir forbi.

Mye å gjøre

Trio-Bbygg har mye å gjøre, med alt fra små servicejobber til store leilighetsprosjekter med 24 leiligheter to steder i Trondheim-området. Firmaet er for øvrig snart ferdig med en enebolig, de har servicekontrakt for arbeidet i ærverdige Stiftsgården i trønderhovedstaden. Og de setter opp et stort påbygg i massivtre i en bakgård i Ila i Trondheim.

I vår har de også satt opp 24 leiligheter i massivtre for Orkdal kommune. Det er et svært interessant prosjekt for oss i Trio-Bbygg. Vi bygger mer og mer i massivtre, sier Terje Gagnås. ☒

En av leilighetene er tatt i bruk.

Flott utsikt ut over Trondheimsfjorden for bas Anders Øyaas.

BYGGMESTEREN MEDIPLAN

16

PRISER OG STANDARD ANNONSEFORMATER

2/1 SIDE

(385 x 260 mm)

4 farger: kr. 32.900,-

1/2 SIDE HØYDE

(90 x 260 mm)

4 farger: kr. 16.900,-

1/3 SIDE BREDDE/HØYDE

(185 x 87 / 58 x 260 mm)

4 farger: kr. 11.900,-

1/4 SIDE SPALTE

(43 x 260 mm)

4 farger: kr. 9.300,-

1/1 SIDE

(185 x 260 mm)

4 farger: kr. 23.700,-

1/2 SIDE BREDDE

(185 X 130 mm)

4 farger: kr. 16.900,-

1/4 SIDE BREDDE/HØYDE

(185 x 65 / 90 x 130 mm)

4 farger: kr. 9.300,-

1/8 SIDE BREDDE/HØYDE

(90 x 65 / 43 x 130 mm)

4 farger: kr. 7.100,-

Alle priser eks mva.

UTGIVELSER 2016

Utg.	Materiellfrist	Utgivelse
1	5. januar	19. januar
2	2. februar	16. februar
3	1. mars	15. mars
4	5. april	19. april
5	29. april	19. mai
6	30. mai	14. juni
7	9. august	23. august
8	6. september	20. september
9	4. oktober	18. oktober
10	7. november	22. november

OPPLAG

Godkjent opplag: 5.823

lhht. Fagpressens Mediekontroll

BILAGSPRISER

Bilagskategori	Pris	
2 sider løst bilag	kr. 16.500,-	Stifting, plast-pakking og porto beregnes i tillegg. Alle priser eks mva.
4 sider løst bilag	kr. 29.800,-	
8 sider løst bilag	kr. 35.100,-	
4 sider stiftet bilag	kr. 25.200,-	
8 sider stiftet bilag	kr. 29.800,-	

SPESIALPLASSERING/ANNET

Omslagsside 2	kr. 29.200,-	Byråprovisjon: 5 %
Omslagsside 3	kr. 28.100,-	Formidlingsgodtgjørelse: 2 %
Bakside	kr. 31.600,-	Alle priser eks mva.

Annonsemateriell sendes: jan@almaasdesign.no

BYGGMESTEREN

Postadresse: Postboks 5475 Majorstuen, 0305 Oslo

Besøksadresse: Sørkedalsveien 9

Sentralbord: 23 08 75 00 Faks: 23 08 75 50

Internett: www.byggmesteren.no

Annonser: Anne-Grethe Krogdahl

Tlf: 23 08 75 70 E-post: agk@byggmesteren.no

Grafisk utforming: Almås Design

Materiell sendes: jan@almaasdesign.no

PRISER NETTANNONSERING

TOPPBANNER, 768 x 150 piksler, kr. 6.200,- pr. uke

TOPPKNAPP, 180 x 150 piksler, kr. 3.100,- pr. uke

SKYSKRAPER, 180 x 500 piksler, kr. 2.300,- pr. uke

SKYSKRAPER, 180 x 250 piksler, kr. 1.600,- pr. uke

SKYSKRAPERKNAPP, 180 x 125 piksler, kr. 1.100,- pr. uke

NETBOARD, 468 x 400 piksler, kr. 3.200,- pr. uke

NETBOARD-STRIPE, 468 x 100 piksler, kr. 1.600,- pr uke

Alle priser eks mva.

Feirer 30 med nok å gjøre

*Byggmester Olaf Haugland
foran den påkostete hytta på
Gumøy, bygget i betong og
tre med store glassflater og
aluminium.*

KRAGERØ: Siden Byggmester Olaf Haugland startet virksomhet for 30 år siden, har firmaet satt opp hundrevis av hytter og hus. På Gumøy bygde de i vinter et større prosjekt med hytte og anneks.

AV **STEIN BAY STYRVOLD**
post@byggmesteren.as

Hytteprosjektet på Gumøy nærmer seg ferdigstilling, og byggmester Olaf Haugland tar oss med i båten for å vise det fram.

– Dette er ei arkitekttegnet hytte og kunden har valgt materialer. Den har store glassflater, flatt tak med taksluk med innvendig nedløp. Her blir det også anneks, bod og svømmebasseng. Alt blir nytt etter at ei gammel hytte ble revet,

sier han. Hytta er på 100 kvadratmeter, annekset på 30 og boden på 15 kvadrat. Svømmebassenget er på ca 4x6 meter. En stor del av hytta er bygd med betong. En underetasje og hele bakveggen mot fjellet er i betong.

– Hvilke utfordringer har dere hatt her?

– Logistikken – på grunn av is og snø.

I en periode på tre-fire uker, lå isen så tjukk at vi ikke kom fram med egen båt, og måtte bruke bilferga. To andre hytteprosjekter måtte stoppes på grunn av isen i disse områdene, sier Haugland.

Tømrer Trond Viggo Kristiansen fester eikepanel.

Hytte uten listverk

Den to etasjes hytta er forseggjort og påkostet med blant annet jernvitrolbe-handlet cedertrekledning, spesielt glass og aluminiumskledde vinduer som skal begrense vedlikeholdet. Kledningen har tre ulike dimensjoner – 10, 15 og 20 cm – som er satt tilfeldig sammen på veggene, og er gjerdet i alle hjørner.

– Denne sammensetningen gjør det litt mer spesielt. Kledningen er selvsagt skrudd med syrefaste skruer. Dører og vinduer har ikke listverk. I stua, på kjøkkenet og badet er det slippte betonggulv. Stua får spilehimling med 5 cm smale spiler. En hel vegg i stua er av betong. På en måte er det enkelt, på en annen måte ikke enkelt fordi det må utføres med stor nøyaktighet, når ikke noe skal dekkes med lister, forklarer byggmester Haugland.

Ikke bli for store

Firmaet har siden 2010 vokst gradvis fra 12 til dagens 19 ansatte. Haugland har med seg byggmester Bjørn Heldal Hugstmyr samt byggeleder og tømrer Anders Jonskaas i administrasjonen. De deler på å følge opp prosjektene.

– Vi skal ikke bli for store. Vi ønsker å få ting til å fungere og tilfredsstillende kunden. Jo større, desto mer å passe på, mener daglig leder.

Tømmerbas og byggeleder Anders Jonskaas (t.v.) og tømmerlæring Joakim Isaksen monterer eikespiler som skal dekke hele himlingen i stua.

– Hvis en vokser seg stor, må en også ha flere i administrasjonen. Det ene følger etter det andre. Vi vil gjøre alt fra a til å, alt fra godkjenning til nøkkel i døra, legger byggeleder Bjørn Heldal Hugstmyr til.

Aktiv i opplæring

Haugland legger vekt på opplæring, og har gjennom årene hatt mange lærlinger. Han er fortsatt styreformann i Vestmar Opplæringskontor for Bygg og Mek fag som han var med og opprette i 1995.

– Vi har vokst jevnt og trutt selv om det har gått litt opp og ned. Her i Kragerø er vi fire byggefirmaer på samme størrelse.

I tillegg er det mange småfirmaer. Det er nok av konkurranse, sier Olaf Haugland.

Veldig hektisk

Det er særlig i nedre del av Telemark at firmaet driver sin virksomhet, og spesielt i Kragerø.

Firmaet har nok å gjøre, det avsluttet nettopp to boliger, og holder på med tre til. Dessuten er det flere hytter på gang i skjærgården. Firmaet totalrehabiliterer en bygård i Kragerø og bygger ett næringsbygg, en vaktmesterbase for boligbyggelaget.

Forny med el-biler

Haugland er opptatt av miljø, og har nylig

Like mange hytter som hus

Kragerø er en av de store hyttekommunene. Den har omtrent 4.000 bolighus, og nesten like mange hytter. Kragerøskjærgården er et av områdene i Norge med flest småøyer. Skåtøy er størst med 300 fastboende.

FAKTA

BYGGMESTER OLAF HAUGLAND, KRAGERØ

Etablert i 1986 av Olaf Haugland som fortsatt eier og driver det. 19 ansatte, to er lærlinger, fire innleide. Omsatte for ca 25,5 millioner kroner ekskl. mva i 2015. Bygger nye hus og hytter, rehabiliterer, mest i hjemkommunen, men også andre steder i Telemark. Forhandler Konsmohus. Medlem i Byggmesterforbundet.

byttet ut to dieseldrevne varebiler med to el-biler.

– Vi vil ligge foran og slår et slag for miljøet. Kanskje kan det være en fordel slik at kundene foretrekker oss, sier han med et smil. ☒

– Dette skal bli vaktmesterbase for Kragerø boligbyggelag, forteller (f.v.) tømmer Sebastian Rosenlund, tømmerbas Øystein Hansen og byggmester Olaf Haugland.

BYGGENÆRINGEN

Næringslivsider i Blikkenslageren | Byggmesteren | Maleren | Murmesteren

2-2016

A man with a receding hairline, smiling, is standing in a room with white walls and wooden cabinets. He is wearing a short-sleeved button-down shirt with horizontal stripes in light blue and white. He is holding a green marker in his right hand and is in the process of drawing on a large whiteboard. The whiteboard has some faint, hand-drawn lines and numbers on it. The background is slightly out of focus, showing more of the room's interior.

TEGNER OPP NY MESTER- UTDANNING

– Mesterutdanningen skal være så nær fagfolks hverdag som mulig, sier Jørgen Ofstad (bildet). Han tegner og beskriver hvordan den nye utdanningen han leder, skal innrettes for å ligne på byggeprosessene som studentene arbeider med hver dag.

TA MED EGET PROSJEKT OG BLI MESTER

– Studentene kommer til å jobbe sammen som de gjør i det daglige for å løse konkrete byggeprosjekter. Det blir lite tradisjonell klasseromsundervisning i den nye mesterutdanningen, lover daglig leder Jørgen Ofstad.

Tekst og foto: Per Bjørn Lotherington

I september starter han opp den nye utdanningen som åtte bransjeforeninger står bak. Den er opprettet fordi medlemmene i bransjeforeningene har ment at mye må gjøres bedre med mesterutdanningen. Innvendingene har blant annet vært at den er fjern fra den arbeidsdagen fagfolkene har. Den er for stykket opp i enkeltstående fag som ikke ses i sammenheng.

Veileder til kunnskap

– Dette skal vi gjøre noe med, forsikrer Jørgen Ofstad. – Utdanningen blir basert på byggeprosess og byggeprosjekter som studentene kjenner, og undervisningen vil være mer en veiledning til hvor kunnskapen kan finnes enn en tradisjonell klasseundervisning. Studentene vil blant annet jobbe sammen, og formidle egen kunnskap til kollegene på en måte som de vil være kjent med allerede eller det vil være naturlig at de benytter i arbeidslivet seinere.

Selge kompetansen

– Bedriftsetablering som er sentral del av mesterutdanningen, består av flere fag, blant andre økonomi og markedsføring. Men i virkeligheten handler det om hvordan man kan leve av egen fagkompetanse. Hvordan man får betalt for det man kan, slik at bedriften kan ta på seg nye oppgaver. Det vil vi arbeide med i denne utdanningen, sørge for at de enkelte fagene ses i en sammenheng som studentene kjenner igjen fra bedriften de er ansatt i, forklarer Ofstad.

Rask for de erfarne

Tradisjonell mesterutdanning har gått på kveldstid over to skoleår. Den nye mesterutdanningen er mer fleksibel, og kan gjennomføres raskere for den som er erfaren fagarbeider, kjenner godt til byggeprosesser og har ledet byggeprosjekter.

– Kan studenten gå opp til eksamen som privatist, uten å følge undervisningen?

– De raskeste kan klare utdanningen på tre semestre ved siden av en jobb, men de må delta i prosjektarbeid underveis. Det går ikke an å studere seg fram helt på egen hånd, understreker Ofstad.

Sitt eget tempo

– Deltakerne har ulike forutsetninger for å lære de ulike temaene. Vi legger derfor vekt på at de kan holde sitt eget tempo i studieframdriften. Noen er ganske nye i faget og trenger kanskje å delta i all undervisningen. Mens mer erfarne fagarbeidere kan velge å konsentrere seg om mer spesifikke deler av undervisningen, og slik spare noe tid på gjennomføringen, understreker Ofstad.

– Utdanningen legger opp til individuelle løp, fortsetter han. I tillegg til det prosjektbaserte opplegget, skal den inneholde e-læring, samlinger og undervisning.

Den foregår over tre semestre, men etter den første samlingen må studentene selv avgjøre hvilke andre samlinger det vil være nyttig å være med på.

Ingen snarveier

– Denne utdanningsformen vil likevel ikke være noen snarvei til mesterbrevet, forsikrer Ofstad.

– For å legge utdanningen nært opp til vanlige arbeidsdager, benytter vi mappevurdering. Det vil si at prosjekter og oppgaver som løses underveis, samles i ei mappe på en nettbasert læringsplattform, og de blir vurdert løpende. Så snart et prosjekt er levert, skal en sensor avgjøre om det er godt nok til at studenten kan gå videre til det neste prosjektet. Det forventes også at studenten selv vurderer prosjektet, slik han må gjøre i arbeidslivet der kunden er «sensor». Om kunden ikke er fornøyd med det som er levert til ham, blir det kostnader med å rette opp eller gjøre om, poengterer den daglige lederen.

Slipper skoleeksamen

– Hvordan tilpasses utdanningen til studenter med lese- og skrivevansker?

– Vi mener prosjektbasert arbeid er med på å gjøre denne utdanningsformen godt tilrettelagt for den som måtte ha slike problemer. De vil også ha fordel av at vi ikke har en tradisjonell skoleeksamen, men at det er leverte prosjekter som vurderes og avgjør om studenten oppfyller kravene til mesterbrev, sier Ofstad.

Fagfolk i bransjeforeningene og en utenforstående skal være sensorer. Prosjekter, oppgaver og bedømmelse skal selvsagt være anonymisert.

BLIMESTER.COM

Organisasjonen blimester.com er støttet av åtte landsomfattende bransjeforeninger i bygg- og anleggsgagnene for å tilby mesterbrevundervisning til framtidige håndverksmestere i alle byggfag.

Bransjeforeningene er medlem av Byggenæringens Landsforening – BNL – og medlemsbedriftene er tilsluttet NHO.

Avtale med Mesterbrevnemnda om utdanningstilbudet.

Kontor i Oslo sammen med Murmestrenes Landsforening og Byggmesterforbundet.

Styret ledes av Jan-Gunnar Madsen, daglig leder i Murmestrenes Landsforening.

Jørgen Ofstad (46), er daglig leder. Skal bygge opp og lede organisasjonen. Kommer fra stilling som seniorrådgiver i Utdanningsdirektoratet.

På nett:

– Mye av undervisningen er nettbasert. Studentene oppfordres blant annet til å starte diskusjonsgrupper innenfor ulike fagområder, sier Jørgen Ofstad, daglig leder i blimester.com.

LEDIG KAPASITET..?

- Gode penger å tjene på piperehabilitering i ditt distrikt!
- Vi formidler jobber, sponser annonser, samt hjelper til med utregning av tilbud.
- Vi lagerfører alle deler. – Ta kontakt for en uforpliktende prat om evt samarbeid.

heatfab
High-performance chimneys and vents.

Produkt.dok.: SINTEF 128-035

VANGBO A/S, 2040 Kløfta
Tlf: 63 98 12 20, fax: 63 98 04 65
e-post: vangbo@vangbo.no

www.heatfab.no

Heat-Fab tynnveggede, rustfrie stålrør er godkjent for rehabilitering av alle typer piper. Enkel montering, samt lite for- og etterarbeide.

EN BEDRE YRKESUTØVER

Han fullførte mesterutdanningen for to år siden og synes han har blitt en bedre yrkesutøver enn tidligere. Spesielt har den tverrfaglige forståelsen blitt mye bedre.

Tekst og foto: Knut Randem

Murmester Jan Erik Pedersen (24) er formann på Veidekkes byggeplass for nye Munkerud skole i Oslo. Han elsker faget sitt, men her er han det han selv kaller en multi-formann og holder i mange tråder.

Innblikk

– Mesterutdanningen ga meg et veldig godt innblikk i de andre fagene. Gruppearbeid sammen med elever fra andre fag ga ekstra god effekt og økte den tverrfaglige forståelsen, sier Pedersen.

– Jeg kan trygt påstå at jeg har blitt en bedre yrkesutøver.

Han forteller at han har hatt nytte av alt han lærte under mesterutdanningen. Det var verdt de to årene på kveldsskole, selv om det var litt slitsomt om vinteren å holde på til ni om kvelden etter en hel dag på jobb. Det var godt det bare var en gang i uka. Det andre året var det også noen helgesamlinger.

Utvikler og gir muligheter

– Mesterbrevet har gitt meg mange fine muligheter. Og ikke minst denne fine jobben her på Munkerud, smiler Pedersen og er åpenbart svært godt fornøyd med arbeidssituasjonen sin.

– Det er jo murerfaget jeg brenner for og kan best, men jeg jobber gjerne med helheten fram til et ferdig produkt. Her på Munkerud skole får jeg være med i sluttfasen og overlevering av ferdig bygg om noen uker.

– Mesterutdanningen kan brukes til

utrolig mye, sier han og nevner ledelse og gjennomføring før vi avbryter og ber om noen kritiske kommentarer.

Lite negativt

Pedersen sliter med å være kritisk til mesterutdanningen. Kanskje ble det litt mye om byggesøknader i forhold til det han har hatt nytte av. Men samtidig skjønner han at de som driver mindre firma, trenger det.

– Nettp prøvene følte jeg var unyttige, men innsendingsoppgavene var veldig nyttige. De tok for seg alt fra oppstart av bedrift til overlevering av bygg. Det ga god innsikt i hele byggesaken.

– Det første året lærte vi om markedsføring, økonomi og ledelse. Det andre året hadde vi faglig ledelse med fagspesifikk del. Alt i alt har dette gitt meg god oversikt og gode muligheter, konstaterer Pedersen.

Mesterutdanningen ga meg et veldig godt innblikk i de andre fagene.

Jan Erik Pedersen

FAKTA

Vil ha mesterbrev

Han har vokst opp i murerfaget. Både far og farfar var murere. Og før han kom til Norge, drev han egen murervirksomhet i Kosovo.

Abedin Mehmeti kom til Norge i 2007. I 2010 fulgte han opp sitt fag slik han hadde gjort i Kosovo og etablerte sitt eget murerfirma.

Han er i ferd med å få norsk svennebrev. Deretter er han klar til å gå løs på å ta mesterbrevet så raskt som mulig.

– *Hvorfor er mesterbrevet så viktig nå?*

– Jeg lærer mye mer enn jeg visste og stiller sterkere overfor kundene og andre. Alle som har noe med byggebransjen å gjøre, forventer at du lærer mer, svarer Mehmeti.

Faget kan han godt med sin bakgrunn. Han har hatt hjelpere rundt seg. Det er folk med papirer og den kunnskapen en mester skal ha. Men det skal bli godt å bli uavhengig.

At daglig leder selv får mesterkompetansen, vil gjøre ham uavhengig både på tverrfaglig administrasjon og fagspesifikk teori.

– Jeg har kompiser som har tatt mesterbrevet, og de er positive. De har hatt god nytte av å ta mesterbrevet.

– Det har mye å si hvor engasjert du selv er, men uten mesterbrev er det vanskelig å drive murerforretning. Da nytter det ikke å drive uten hjelpere, sier han.

Mehmeti har nå 13 ansatte, og bedriften er medlem i Norske Murmestres Landsforening gjennom lauset i Oslo. Hva er han så svakest på?

– Kontorarbeidet, helt klart. Jeg mener jeg har gode håndverksferdigheter, men papirarbeidet er det svakeste området.

Han framhever at alt som har med faget å gjøre, alt som kan gjøre deg til en bedre yrkesutøver og administrator, er verdt innsatsen.

MULTI-FORMANN:
Jan Erik Pedersen holder i
mange tråder på Munkerud
skole.

KJEMPER MOT STJERNENE PÅ NETT

Stjernene på anbudsnettstedene erstatter ikke mestermerket – men mesterbedriftene har en jobb å gjøre med å fortelle forbrukerne hvorfor de skal velge en mester.

Tekst og foto: Georg Mathisen

Du har kanskje sett det på et anbudsnettsted: Den seriøse mesterbedriften med alle tillatelser på stell, får halvdårlig kritikk.

Den som påberoper seg å kunne alle fag og arbeider for 150 kroner timen, derimot, får full score og mye skryt av tidligere kunder.

Er det fare for at håndverksbedriftene går samme skjebne i møte som hoteller og restauranter, der kundenmeldelsene på nett avgjør alt, mens sertifikater og godkjennelser får lite å si?

Nei, tror Bendik Samuelsen. Han er professor på Handelshøyskolen BI, og ekspert på forbrukeratferd og markedsføring.

Kvalitetsstempel

– Jeg tror ikke vi er der ennå hvor stjernene på nett erstatter de gode og kvalitetssikrede formelle kvalifiseringene. Der er det tross alt en objektiv instans som har gitt sitt kvalitetsstempel. Det er basert på mye mer fagkunnskap og bransjekunnskap enn det Ola og Kari til enhver tid har, peker Samuelsen på.

Han ser likevel forskjeller mellom fagene. Ola og Kari kan være tilbøyelige til å si at

«alle kan male, til og med jeg». Skal de ha membran i våtrom eller nytt elektrisk anlegg, tenker de mer på formalitetene.

– Få frem fordelene

Likevel har mesterbedriftene en utfordring:

– Dere må få forklart Ola og Kari på en enkel måte hvor viktig det er at arbeider som er utført på eiendommen deres, er gjort forskriftsmessig. Mesterbedriftene må forklare at det har med sikkerhet å gjøre, og at med det regimet som svennebrev og mesterbrev innebærer, har man en garanti. Dere må få frem fordelene som jeg som forbruker har av å velge dere kontra å velge en eller annen vennetjeneste eller svart arbeid, sier han.

Verdien på boligen

Bendik Samuelsen ser godt at mange forbrukere tenker pris på jobben i stedet for å tenke på verdi og sikkerhet, for eksempel med tanke på den dagen boligen skal selges. Han snakker også ut fra egne erfaringer: Han har både kjøpt og solgt eiendom nylig.

– Da får du et fem–seks sider langt egenerklæringsskjema som må fylles ut i forbindelse med takst og eierskifteforsikring.

Det er klart at som kjøper blir du mer skeptisk dersom det står at badet er pusset opp som en vennetjeneste. Da bør det jo ringe i alle bjeller som finnes. Det får direkte konsekvens for prisen på boligen. Både kjøper og selger har interesse av at alle sånne ting er gjort forskriftsmessig, sier BI-professoren.

Med andre ord: Først mesterbrev og andre tegn på seriositet, så kommer stjernene og anmeldelsene i neste omgang.

Stjerner skiller

– Det å være malermester eller rørleggermester, er ikke en garanti for at selve prosessen gjøres på en måte som kunden opplever som strømlinjeformet og bekymringsløs, understreker han.

– Jeg kan fremdeles bli misfornøyd med løsningen som en faglært kommer med. Det er der den typen stjernevertinger kommer inn. Det blir et virkemiddel for å differensiere seg fra de andre med fagbrev. Hvis jeg står der og skal pusse opp badet og har fått anbud fra tre rørleggermestere og prisen er relativt lik, velger jeg selvfølgelig den med fem stjerner.

– Fortell om verdien

Det vil alltid være kunder som gir blaffen i å handle hvitt av faglærte.

– Jeg tror dere har en jobb å gjøre ikke bare med å fokusere på det moralske ved å kjøpe hvitt i forhold til svart – det vet jo alle – men dere bør legge mye større vekt på hva verdien er når jeg kjøper fra en faglært. Dere må bli flinkere til å få meg til å skjønne at det er ikke så veldig viktig for meg at den stikkontakten ser sånn og sånn ut, men at det er viktig at jeg bruker en godkjent elektromontør i stedet for noen som kommer trekkende med noe i en varevogn fra Biltema, sier Samuelsen.

IKKE FLINKE NOK

– Så langt har det kokt ned til en diskusjon om pris. Dere er ikke flinke nok til å få frem hva jeg betaler for, sier BI-professor Bendik Samuelsen til landets mesterbedrifter.

Som medlemsbedrift i bransjeforeningene innenfor byggghåndverksfagene har dere meget fordelaktige betingelser hos Esso!

Produkt	Esso Firmakort (biler under 3500 kg) Rabatt på pumpepris	Esso Firmakort (biler over 3500 kg) Rabatt på EssoCard listepreis	Esso Energi (Fyringsolje)
Bensin	55 øre/l	40 øre/l	
Diesel	65 øre/l	140 øre/l	
Bilvask	25 %	25 %	
Fyringsolje			150 øre/l eks mva

For søknadskjema og mer info finner du under innkjøpstorget på nettsiden til din bransjeforening.

Ved spørsmål kontakt Esso Kundeservice • T: 22 66 35 43 • E: essokort@sykes.com

FORTRINN:
Daglig leder Johanne Wulfsberg-Gamre i Mesterbrevnemnda mener mestermerket fortsatt har stor verdi i markedet.

Mestermerket har fortsatt stor betydning for små og mellomstore bedrifter. I fjor ble det avdekket 70 saker der merke eller tittel ble misbrukt. Det sier noe om at merket fortsatt har verdi i markedet.

Tekst: Oddbjørn Roksvaag

Mesterbrev er en lovbeskyttet tittel på en håndverksmester, og er høyeste utdanning i håndverksfagene. En mester har rett til å ha lærlinger i faget og drive opplæring av dem frem til fag- eller svenneprøve.

Det er i dag rundt 17 000 aktive håndverksmestere i Norge. Merket er så attraktivt at det årlig avdekkes flere titalls tilfeller der merke eller tittel er misbrukt for å skaffe bedre tilgang til markedet.

Attraktivt merke

– Å avdekke misbruksaker er en av oppgavene Mesterbrevnemnda har. I fjor hadde vi 70 slike saker til behandling, sier daglig leder Johanne Wulfsberg-Gamre i Mesterbrevnemnda.

Nemnda antar at misbruket egentlig er større. Den jobber ikke aktivt for å avdekke misbruk, men baserer seg på å behandle saker som blir innklaget til nemnda. Det gjelder enten misbruk av merke eller misbruk av tittel.

– Misbruket er et bevis for at

mestermerket fortsatt har stor verdi, så stor verdi at noen bruker det ulovlig for å oppnå et konkurransefortrinn i markedet. Misbruket ser vi spesielt innenfor byggfagene. Det er der merket har den største betydningen og kan utgjøre et fortrinn. Av sakene vi behandler, er det en del rent misbruk og noe uvitenhet, sier Wulfsberg-Gamre.

For at forbrukeren lettere skal kunne kontrollere om den som utgir seg for å være mester, faktisk er det, ble nettsiden kompetansesjekk.no lansert i 2014. Dette er et samarbeid mellom Direktoratet for byggkvalitet (DiBK), Fagrådet for våtrom (FFV) og Mesterbrev.

Drukner i andre merker

Selv om mestermerket fortsatt står sterkt, utfordres det stadig ved at det etableres nye merker av ulike slag.

– Hver gang man opplever en utfordring, blir det en ny merkeordning. Det har blitt et hav av merkeordninger. Alle merkeordninger har gode hensikter, men vi

ser at de skaper forvirring hos forbrukeren. Mesterbedriftene har mye kompetanse, men mestermerket drukner av og til i andre merker.

– Mesterbedriftene har lærlinger, har orden i økonomien og jobber med kompetanse. Det gir trygghet for forbrukerne. Er det ett merke forbrukeren skal se etter i jungelen av merker i byggfagene, så er det mestermerket, sier Johanne Wulfsberg-Gamre.

Misbruket er et bevis for at mestermerket fortsatt har stor verdi.

Johanne Wulfsberg-Gamre

TØMREREN

A construction worker wearing a blue jacket with black sleeves and a black headset with a microphone is measuring a reddish-brown wall with a tape measure. He is standing on a metal structure, possibly a ladder or scaffolding. The background shows a blurred outdoor scene with greenery.

**Tetter
systematisk
på Sørlandet**

FÅR IKKE SAMME RÅTEPROBLEM IGJEN

- Vi har sørget for lufting forbi takvinduene, så de skal ikke bli råteskadd igjen, sier tømrmester Kristoffer Hvass Evjen.

AV PER BJØRN LOTHERINGTON
pbl@byggmesteren.as

Han var prosjektleder da Prosjektmaster AS skiftet i alt 26 takvinduer i et borettslag i Groruddalen i Oslo i vinter. Vinduene var satt inn for omkring 30 år siden, og var skadet av råtne.

Kristoffer Hvass Evjen mener det skyldes feil som var gjort da de ble montert. Det var ikke brukt originale beslag, og det var ikke sikret lufting forbi vinduene. Dermed var det ikke mulig å få luftet og tørket fukten som trengte inn utenfra.

Tetting mellom vindu og takspærre var gjort med fugeskum som var populært den gangen.

Dele isolasjonskragen

Det ga mindre åpning mellom takspærre og vinduer, og den medfølgende isolasjonskragen måtte skjæres ned til det halve for å passe. Den er lagt til rette for det, og det gir en sikrere løsning enn om vi skulle skummet som det var gjort før, sier Hvass Evjen og Martin Steen. De utgjør tomannslaget som

FAKTA: BYTTER TAKVINDUER

Leiligheter i borettslag på Linderud i Oslo får satt inn sju doble takvinduer, to enkle, i kombinasjon med fasadevinduer. Tømrere fra Prosjektmaster AS, Oslo.

Borettslag bygd på 1980-tallet, vinduene montert i et tillegg senere.

Gamle takvinduer var utsatt for råtne både utvendig og innvendig. De var montert med skum mellom vindu og takspærre. Det var mindre plass mellom vindu og takspærre enn det som er vanlig nå.

Kristoffer Hvass Evju sjekker monteringsanvisningen, mens Martin Steen skal sette på festebeslagene.

Noe malerarbeid gjenstår før jobben med vinduene kan anses ferdig. En stålbeilke i takkonstruksjonen forhindret at overkant på foringen ble vannrett som ønskelig.

- Greit å friske opp kunnskapen før vi skal i gang med en ny jobb, sa Kristoffer Hvass Evju på monteringskurs i vinter.

jobber sammen om den innvendige delen av monteringen. To andre tar det utvendige. Slik jobber de raskt fra vindu til vindu, og alle er sikre på sin del av jobben.

– Vi har også gått kurs i montering på forhånd, og gjennomgår monteringsanvisningen nøye før vi går i gang, forteller Hvass Evjen om hva de gjør for at monteringen skal bli riktig.

Sørger for lufting

– Hva har dere gjort for at råde ikke skal få tak igjen?

– Vi bruker tetting og beslag som følger med, og vi følger monteringsanvisningen nøye. Vi har også sørget for at det kan gå luftstrømmer forbi vinduene. Det er tatt hull i taksperrene til dette på begge sider av vinduene, både oppe og nede.

– Nå har også dagens takvinduer ei lufteluke i overkant av vinduet, som åpnes med håndtaket som også åpner vinduet. Om luka holdes åpen, vil varm, fuktig luft fra rommet sirkulere og trekke ut, den blir ikke stående og stange mot glasset. Dessuten er nå vindusforingene i en plastkompositt som ikke råtner. Til sammen vil dette gi vinduene et lengre liv, mener Hvass Evjen.

Vannrett i overkant

Han sier at vindusforingene til takvinduer bør være vannrette i overkant (og loddrette i nedkant) for å gi mest lys inn. En vannrett foring i overkant, bidrar også til bedre luftsirkulasjon.

I disse rekkehusene lå en stålbejelke i taket og forhindret den vannrette overkanten av foringen. Skulle en fått til en vannrett overkant, måtte hele takkonstruksjonen bygges om og det ville blitt for omfattende. Med lufteluka i vinduet, vil det likevel bli en sirkulasjon av lufta.

Spurte først

Kristoffer Hvass Evjen har montert takvinduer før, men ikke takvindu og fasadevindu i kombinasjon som her. Han syntes derfor det var nyttig å være med da firmaet hadde flere av de ansatte på ett av Velux' monteringskurs i vinter.

– Jeg har også benyttet meg av ett av rådene på kurset om å ta kontakt med teknisk support når en lur på noe, før problemet er forsøkt løst på egen måte, sier han. ☒

Et enkelt presenningstak over åpningen var nødvendig for å holde nedbøren ute.

Glenn Haugen (t.v.) i teknisk support holder ofte kurs i montering for tømreere.

FUKT INNENFRA KAN GI PROBLEMER

Når et takvindu er montert riktig og medfølgende duk/undertakskrage og beslag er lagt på riktig måte, vil det ikke oppstå lekkasje utenfra, forsikrer Glenn Haugen i VELUX.

Men fukt kan oppstå som følge av dogg og kondensering innenfra, legger Haugen til. Han har mange års erfaring med takvinduer som tømreer og nå som rådgiver i VELUX.

Dogg kondenserer

– Problemer kan oppstå om vinduet er satt inn i et hus som har for dårlig ventilasjon. Det viser seg i at det dogger på innsida av vindusglasset som jo ligger øverst i bygget og dermed får tilført varmen fra rommet under. Når denne varmlufta møter en kaldere glassflate, kan det dannes dogg. Men så lenge det er tilstrekkelig luftsirkulasjon i rommet, vil den tørke opp. I motsatt fall, kan den danne dråper som drypper ned i rommet, eller renner ned på treverk i vinduet og i vindusforingen. Vinterstid kan det dannes rim i konstruksjonen som blir til vann og kommer til syne når det blir mildere i været.

Tester i vindtunnel

– Vil ikke dårlig tetting rundt vinduet avsløres når det regner og blåser?

– Hvis monteringsanvisningen er fulgt, skal ikke lekkasjer oppstå. Fabrikken tester vinduer i vindtunnel med sterk vind og store mengder vann, og resultatene av disse testene danner grunnlag for anvisningene.

– Om det er uttett, kan det derimot vise seg når et hus skal trykktestes. Utettheter vil jo gjøre at man ikke oppnår nødvendig trykk (50 pascal), og utetthetene kan da kanskje stamme fra tettingen rundt et takvindu – eller andre vindus- eller døråpninger.

Spør først, her også

Han har lang erfaring som teknisk rådgiver og svarer daglig på spørsmål om praktiske løsninger.

Han holder også kurs for tømreere som skal montere takvinduer, og understreker at tømreere bør stille spørsmål før de får problemer og kjører seg fast i monteringen.

– Vi i teknisk support er klare til å svare! lover han.

Tetter systematisk på Sørlandet

GRIMSTAD: - Det er veldig betryggende for kunden å vite at han har et tett hus, sier bygmester Svein Frode Hovet.

AV CHRISTOPHER KUNØE
ck@byggmesteren.as

Den lille byggmesterbedriften Hovet og Magnussen er blitt gode på romslige boliger som imponerer i tetthetsmålinger. Nylig nådde de ned i 0,35 på en bolig. Sånt kan føre til et besøk av Byggmesteren.

Batteriveien 19

På toppen av Grimstads gamleby er det trangt om plassen og reguleringen er striks. Her har bedriften oppført en moderne enebolig som totalentreprenør. Hovet og tiltakshaver Finn Hagemann er stolt over resultatet:

- De har gjort en kjempejobb her. Å flytte fra et hus fra 1861 til dette, er en veldig forskjell, sier Hagemann som trives i boligen med bergvarme og havutsikt.

- Under trykktesten var det flere gjennomføringer og en utett foldedør, men selv da greide vi kravene, sier Hovet og kjører videre til neste prosjekt.

Fast system

Byggingen av den store eneboligen i Soloddveien gjøres med stålkontroll på hver eneste gjennomføring.

- Vi må koordinere riktig. Nå skal elektriker og rørlegger komme og gjøre ferdig alt.

Så tetter vi taket og tar en kraftig uttørring av boligen mens vi tar det utvendige. Så fort det er tørt nok, leier jeg inn to ekstra mann som er med og isolerer.

- Ingen gjennomføringer må vente til senere. Da kan vi gå på en virkelig blemme, sier Hovet mens tømmerne vindtetter og taper.

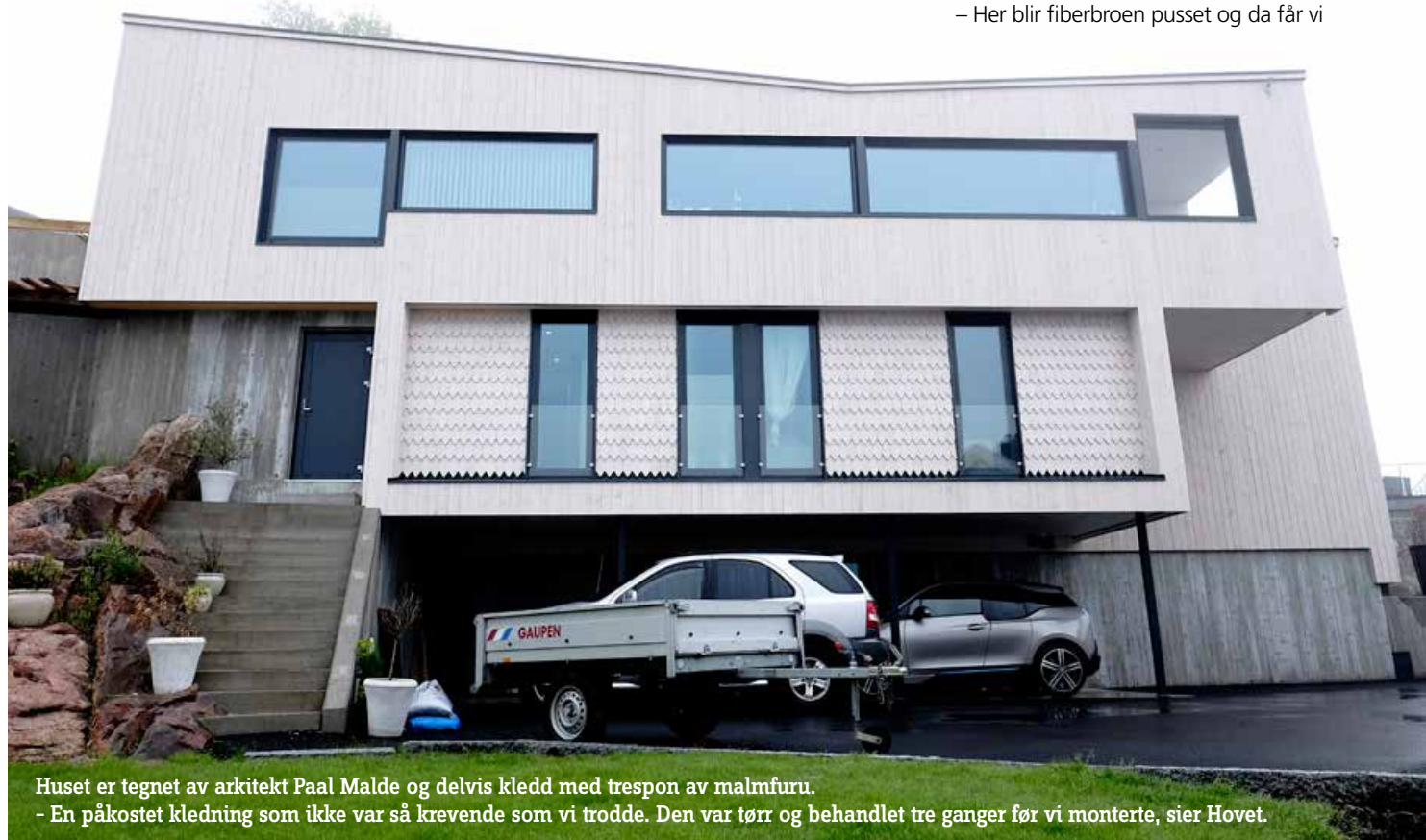
- Dette er viktig for oss. Når vi har fått opp all vindtettingen, må rørleggeren komme og kjøre alle gjennomføringer med mansjett. Dette dobbeltsikrer vi innvendig ved å fuge på innsiden av mansjetten. Er det senere gjennomføringer - da må de legges i utlektingen. Det kan bli lange rør og det skjer, sier Hovet.

Velger tape

Til boligene går det med mye tape fra Siga. Hovet synes de da får høy kvalitet og godt samvirke med andre produkter.

- Vi begynner alltid å tette i bunnen for å få overlapp og få tapet hele veien. Selv om det ikke er anvist, ønsker vi å gjøre det sånn.

- Her blir fiberbroen pusset og da får vi

Huset er tegnet av arkitekt Paal Malde og delvis kledd med trespon av malmfuru.

- En påkostet kledning som ikke var så krevende som vi trodde. Den var tørr og behandlet tre ganger før vi monterte, sier Hovet.

forseglet tapen inn i pussen i tillegg. Så taper vi den oppover og nedover, sier Hovet som nesten alltid bruker GU-x plater:

– Ikke noe vondt sagt om asfalt, men det er ikke lett å tape på. Utvendig gipsplater tåler å stå ute lenge, og det er en fordel for oss når vi skal tette huset over en periode. Produsenten har godkjent tapen på den voksbehandlede platen. Alle spikerhull dekkes av tape og lekter når det er ferdig, forklarer byggmesteren.

– Asfalt er lettere og knekker ikke så fort. Mens utvendig gips er kjipt å jobbe med i mye regn. Da blir baksida bløt og mister styrke. Framsida av gipsplatene tåler vann godt og den kan stå ute i lang tid. Eneste ulempen er at den ikke er UV-bestendig, sier Hovet og sukker:

– Kunne de bare ha laget GU-x som var UV-bestendig og mørkere, da hadde den blitt mer brukt som overkleddning.

Et sjikt nok

Byggmesteren er komfortabel med at andre bygger på sine måter.

– Veldig mange legger på en ekstra duk. Vi misliker bruken av to tettesjikt. Er det første sjiktet godt nok, har du mer kontroll, sier Hovet.

Han ser også et voksende problem: At det oppstår svartsopp fordi tettesjiktet er blitt for tett. Hovet har hørt om flere som måtte kutte vindtetteduken i bunnen for å få ut vannet.

– Men de får ikke tørket dette ordentlig. Husene er så godt isolerte og varmetapet er så lite at en ikke får drevet fukten raskt nok ut, sier Hovet.

Lufter godt

Tetthet er ikke alt. Hovet og Magnussen foretrekker gjennomgående krysslufthing koblet med taket fra alle kanter. Da kan lufta vandre diagonalt overalt.

– Det skal ikke være noen tette plasser der det stanger. Vi tror på god lufting bak treet – at det alltid er luftstrøm gjennom. Det holder ikke at lufta går gjennom og ut, det skal kobles med taket slik at lufta går opp og gjennom hele huset, sier Hovet.

– Vi har lagt kiler på taket som er gjennomgående spaltet. Hvis det er mye vind og det går inn mye vann, så kan det drive helt igjennom på dem.

Mange er skeptiske til flate tak som på dette bygget? ☒

Nybygget med utsikt til Blindleia har et fotavtrykk på 330 m² med et bebodd areal på ca. 228 m² og tilleggende deler.

Fra venstre: Espen Iversen, Svein Frode Hovet, Jon Eggen fra murmester Kristian Sollie og Eirik Ryen.

– Hadde det ikke vært for I-bjelker, ville disse takene vært mye mer utfordrende. De har en voldsom bæreevne og vi får mye isolasjon i dem som gir en god U-verdi, mener Hovet.

– Det forstår jeg. Jeg er ikke skeptisk, men det er veldig viktig med en god totrinns teting. God lufting og mekanisk innfestede, sveiset tjærebelegg fra Isola, sier Hovet.

– Den skrus fast, for det har vi gode erfaringer med og produktet har lang levetid. 25 års garanti er en god ting og taket er egentlig rimelig, sett mot takstein o.l. Skal du få mest mulig kubikk for penga, er flatt tak optimalt, sier byggmesteren.

– Her er det jo per definisjon flatt mens vi andre steder legger inn 5 graders helning og et lite fall. Her også lager vi tre cm fall over fem meter. Taket kunne vært helt flatt, men det lille fallet gjør at vann dras kontrollert mot en side og sluk. Her blir det sluk og reserve overløpssluk i tillegg. I tilfelle det bygger seg opp, forklarer Hovet.

– Avløp er utenpåliggende og skjult i fasaden. Med varmekabel. Det går vi for. Her bygger vi et flott hus og da må det være gjennomgående bra produkter på alt, sier byggmester Hovet. ☒

- Vi har brukt tape i noen år og de gode resultatene kommer av seg selv når vi er nøye, sier Hovet.

FAKTA: BYGG-MESTRENE HOVET OG MAGNUSSEN AS

Stiftet i 2001 av Stein Frode Hovet og Trond Lundegaard Magnussen. Fire ansatte tømrere og en lærling. Fra Kristiansand bygger og rehabiliterer firmaet nye og eldre bygg og har fått et godt rykte i Agder. Medlem av Kristiansand Byggmesterforening.

- Her taper vi duken fra innsiden på skjøtene. Og på utsiden. Da får vi det tett.

Kjetil Jensen

Har god hjelp

– Med vår størrelse er vi avhengig av god og rask hjelp. Det får vi hos byggevarerleverandør Carlsen Fritzøe i Kristiansand og kalkulator Kjetil Jensen, sier byggmester Hovet. Han roser CFs bistand med alt fra dimensjonering til masseberegning.

– Jensen er konstruktiv, flink til å følge opp og bidrar til gode produktvalg. Han er en fagmann som gjør det lett for oss byggmestere å drive!

En oppslagsbok for prosjekterende, entreprenører, håndverkere, kommunale saksbehandlere og boligeiere

INNFØRING I BYGGEREGLENE

Boka gir en konsentrert oversikt over regelverket for hvordan bygninger skal være utformet og kravene til alle som deltar i en byggeprosess, fra planlegging til ferdig bygg. Teksten har gjennomgående henvisninger til den nye plan- og bygningsloven og forskriftene TEK10 og SAK10.

Gjeldende byggeregler samlet i én bok

Kjøp boka direkte fra SINTEF Byggforsk:

www.sintefbok.no | salg.byggforsk@sintef.no | Tlf: 40 00 38 38

Ny bjelke med nye bæremuligheter

Nå starter produksjonen av Rennebu-bjelken i heltre med spenn på opp til 12 meter.

Sivilingeniør Arne Vaslag og firmaet Rennebu Sag & Trekultur har lagt ned mye arbeid i å utvikle moderne tannbjelker som tåler større vekt på større lengder.

Bjelkene oppnår samvirke

– Fordelen er å utnytte treverket bedre med mindre byggehøyde og høyere bæreevne. Kort sagt – en får mer for mindre, sier daglig leder Kent Flatsetøy.

Forspenningen gjør at tannbjelker krever mindre byggehøyde sammenlignet med tradisjonelle bærebjelker. Rennebubjelken kan ligge åpen og være en viktig (og synlig) del av arkitekturen. Med dagens teknologi og hjelpemidler kan forspenningen utføres i mer kontrollerte former der en kan beregne bjelkenes bæreevne.

Begynner med ei bru

Daglig leder Kent Flatsetøy gleder seg til de første leveransene:

– Vi skal lage ei bru med 11 meter spenn for skiløype/tråkkemaskin på Nerskogen i Rennebu kommune, og vi har også fått inn

andre bestillinger på bjelker til forskjellige prosjekter, sier Flatsetøy til Byggmesteren.

I produksjonsprosessen benyttes det avanserte dataløsninger:

– Vi benytter en CNC-styrt sag-linje. Sagbladet stilles inn i alle tenkelige vinkler og retninger, og bak saga står det en fres. Ved siden har vi et verktøyhjul, der all slags verktøy hentes via datastyrte programmer, sier Flatsetøy.

Ønskes bjelker med et visst spenn, kan fagfolkene tilpasse den i forhold til bæreevnene.

Typegodkjent taksikringsutstyr direkte fra produsent. Universal løsning for alle taktyper.

Vi gjør jobben enklere for deg!

- ✓ smarte sammenkoblinger og skruer ferdig påmontert
- ✓ kun ett verktøy til monteringsjobben
- ✓ mobilvennlige instruksjonsvideoer

TB Taksikring - smarte løsninger, din gevinst

Besøk oss på nett:

www.tbaksikring.no

Terje Taraldset gir tommelen opp for Alfa-sentralen.

Tømrervennlig varmesentral

- Vannbåren varme i gulvet gir en helt annen standard enn varmekabler, og det er ikke så dyrt, sier byggmester Terje Taraldset i 3-T Bygg.

AV PER BJØRN LOTHERINGTON
pbl@byggmesteren.as

Bedriften fra Enebakk i Akershus har falt for en enkel varmesentral som selv en byggmester kan montere, uten rørleggerhjelp. Den er produsert av Varmetema på Stange i Hedmark.

Terje Taraldset forteller ivrig inne i et teknisk rom i en enebolig som nærmer seg ferdigstilling. Her er det brukt en såkalt Alfacentral til den vannbårne varmen. Den er basert på elektrisk oppvarming av vannet, men kan også knyttes til varmepumpe om det skulle være ønskelig seinere.

I et skap

Sentralen er et skap som er bygd inn i veggen, og tar lite plass. Produsenten reklamerer med at den ikke krever mer plass enn sikringsskapet.

I 3-T Bygg har de montert 11 slike sentraler, og har tidligere montert dobbelt så mange av den mer avanserte Sigmasentralen fra samme leverandør.

Begge sentralene er enkle å montere og sette i drift. En elektriker må koble dem til elforsyningen. Resten kan tømrerne gjøre.

Gjør alt selv

– Vi legger rørene i gulvene selv, og lufter anlegget og setter det i gang. Dermed har vi

bedre kontroll med de ulike kursene i varmeanlegget, og vi vet når det blir gjort, uten å måtte avtale med en annen håndverker, sier Taraldset fornøyd.

Siden denne typen anlegg ikke er knyttet til vannledningsnettet som andre anlegg, kan tømrerne gjøre jobben uten rørlegger.

Her fylles det på vann før anlegget startes opp.

Terje Taraldsets erfaring er at den som har montert og koblet opp ett slikt anlegg, gjør det helt greit de neste gangene.

Han framhever ellers at alt er ferdig montert, sentralen har ingen løse deler. Dessuten er den lagt til rette for utvidelse med varmepumpe.

Opptatt av kostnader

– Prisen på anlegget blir også gunstig, sammenlignet med andre typer anlegg der rørleggere er inne i monteringen, mener Taraldset.

– Ofte får vi rørleggerkostnaden oppå et arbeid vi i alle fall må gjøre selv. Totalt anslår han at hele jobben med legging av rør, kobling av sentral, vannfylling og oppkobling av termostater tar 30 timer.

At sentralen er satt inn i en konseptbolig som vi besøker, understreker den fordelaktige prisen, mener Taraldset. Boligene har god standard, men det er sterkt fokus på rimeligere løsninger. Boligene selges for ca. fem millioner kroner, som er gunstig i det populære boligområdet sju km fra Lillestrøm. ☒

Sentralen kommer ferdig montert, uten løse deler. Merking av de forskjellige kursene gjør tømreren som har oversikten etter å ha lagt rørene i gulvet.

PRODUKTER

Så snart ett anlegg er montert, går de neste helt greit, forsikrer Taraldset som her demonstrerer hvordan anlegget tømmes for luft før vannet fylles i.

- Enkelt anlegg til mindre boliger

– Vi legger vannbåren varme i alle byggene vi leverer, og har gode erfaringer med Alfa- og Sigmasentralene, sier Øystein Nordholm, byggmester og byggeleder i Bygg-Team Elverum. Firmaet er Systemhusforhandler som også har en god del rehabilitering.

– Vi har brukt sentralene i fire år, og lagt inn Alfacentralen i sju-åtte boliger, også i en rehabiliteringsjobb. Særlig i mindre enheter er den god. Til større hus kan den bli i minste laget om man ikke legger inn en i hver etasje, sier Nordholm.

Han bekrefter erfaringene 3-T Bygg AS i Enebakk har gjort om at sentralen er enkel å montere: – Jeg hadde montert flere av de mer avanserte Sigmasentralene før jeg la inn den første Alfacentralen. Monteringen følger de samme prinsippene, og jeg tror jeg brukte fem timer på to anlegg i en tomannsbolig, sier han.

Nordholm og en kollega sørger for monteringen hos dem, det er ikke noe poeng at alle tømrerne skal gjøre det. – Vi ser det som en fordel å kunne levere denne tjenesten til kundene våre, sier Nordholm.

FAKTA: ALFA- OG SIGMASENTRALENE

Produsent: Varmetema AS, Stange.

Alfasentralen: Gulvvarmesentral med alle funksjoner innebygd, inklusive elkolbe.

Tilrettelagt for alle typer alternative varmekilder

Sigmasentralen: Multifunksjonssentral med elektrisk-, sanitær- og varmeanlegg integrert i ett kabinett. (Kilde: varmetema.no)

NY GENERASJON TOYOTA HILUX

Nye Hilux får sterkere rammekonstruksjon som er 20% stivere, et forsterket plan, forbedrede 4x4 egenskaper og økt hengervekt, forteller importøren.

Lasteplanet på nye Hilux er større, sterkere og mer praktisk enn før. Maksimal lasteplass har økt fra 1,544 mm til klasseledende 1,645 mm.

Lastelemmen får nå sterkere hengsler og kraftige stålbraketter er benyttet for å holde den i åpen posisjon. Selve planet er sterkere for å redusere skader ved av- og pålossing.

Nye Hilux kommer blant annet med den nye 2.4 D-4D Global Diesel (GD) motoren eller med den nye 16-ventilers DOHC motoren.

SPIKER MED BEDRE RUSTBESKYTTELSE

Nå lanserer ESSVE M-Fusion – en miljøvennlig overflatebehandling som gjør spikeren bedre beskyttet mot rust.

Den nye overflatebehandlingen gir spikeren en jevnere fordeling på belegget enn de varmforstenede. Overflaten gjør at spikeren «sitter» bedre i treverk, og kan overmales uten problem, sier produsenten.

Så langt er følgende spiker behandlet med M-Fusion: Maskinspiker 17 grader, rundt hode. Huggen. Maskinspiker 21 grader, rundt hode. Huggen. Maskinspiker Coil 15 grader. Huggen. Firkantspiker og spiker skarpkant.

MIKROMERKER VERKTØY

Politiet tester nå ut mikromerketeknologi på utvalgte byggeplasser.

Teknologien går ut på å merke verdifulle gjenstander med flytende mikropartikler. Gjenstander som er merket, registreres i en internasjonal eiendelsdatabase.

Med merkesettet kan man enkelt pensle den syntetiske, usynlige og sporbare væsken med unik identifikasjon på eiendelene sine. Oblatmerket varsler eventuelle gjerningspersoner om at gjenstanden er merket, slik at det blir lite attraktivt å stjele disse gjenstandene.

Politipatruljer i Oslo er blitt utstyrt med UV-lykter og håndholdte mikroskop for å kunne lese av den unike nummermerkingen på det som kan være stjålet gods.

Utpøvingen gjøres i samarbeid med Næringslivets Sikkerhetsråd (NSR), BNL, EBA og Finans Norge. Byggeplassene som merkes drives av Betonmast.

Landsmøtet 2016: **Opera og en selfie på Karl Johan**

Det er tidlig lørdag formiddag og alle venter i Operaens foajé på å slippe inn til foredrag om Bjørvika-utbyggingen, presentasjon av Operabygget og den mangslungne virksomheten som Operaen er.

Tilreisende byggmestre promenerer på Operataket: Merete Astrup og Kjell Skog, Tromsø, Roy Skorstad og Laura Brandhaug, Trondheim.

- Det er ikke så ofte vi er på Karl Johan, konstaterer Kjell H. og Torill Trønnes Knutsen fra Tønsberg, og tar en selfie.

Sørenga er også en del av Bjørvika, med boliger, restauranter og badeplass.

En selfie i Oslos hovedgate, en omvisning i Operaen med vandring på Operataket og lunsj i den nye bydelen Bjørvika, var noen av de hyggelige opplevelsene for omtrent 200 deltakere på årets landsmøte i Byggmesterforbundet.

Så snart landsmøtet og faglig program var avviklet, fikk de slippe løs i «Byen med det store hjertet». Den viste fram flere av sine overraskende sider for tilreisende så vel som «innfødte».

Fredagens middag ble servert i Kulturkirken Jakob, en sjelden opplevelse for de fleste som ikke før har smakt god mat og vin – og hatt musikk til dans – under et kirketak. Deltakernes «bedre halvdel» hadde dessuten omvisning og lunsj i skulpturparken og restauranten på Ekeberg der det er god utsikt over hele byen.

Lørdagen gikk turen til fots gjennom byen til Operaen og Bjørvika. Lederen i selskapet som står for utvikling av bydelen, fortalte at det er bygd for omtrent 10 milliarder kroner der allerede, og det skal bygges for like mye i åra framover.

Her er det boliger og kontorer i en skjønn forening. – Dette er den største byutviklingen noen gang i Norges historie, fortalte Rolf Thorsen, administrerende direktør i Oslo S Utvikling.

– Her bygges det 5.000 boliger og 20.000 arbeidsplasser. Det bygges tett, men legges til rette for trivsel blant annet med takhager og parsellhager, fortalte han.

Selve landsmøtet ble svært raskt avviklet. Den høytidelige åpningen sto byrådsleder Raymond Johansen (Ap) for, mens Jonas Gahr Støre toppet det faglige programmet seinere på dagen. På hvert sitt vis handlet foredragene deres om den viktige fagutdanningen. ☒

Sandra Majercsik og Odin Bekken i Bekken & Strøm viser fram synlighetsmerkingen på arbeidsbukser for Kjell Gunnar Dalseth, Søre Sunnmøre, og Terje Kolltveit, Bergen.

Leverandørenes spørrekonkurranser lokket mange. Her er det Optimeras spørsmål som skal besvares.

Dag Henning Johnsen, Telemark, var en av de heldige quiz-vinnerne, han vant et stillas i Neumanns konkurranse. Vidar Andresen overrakte premien.

Blomster og stor takk til lokalforeningens festkomité for et glimrende arrangement: (f.v.) Arvid Søgaard, Merete Gjesdahl, Pål Øye og Ingrid Belt, Tone Cecilie S. og Dan Ola Karlgård, Vigdis Samdahl og Christian Weltz.

Byrådsleder Raymond Johansen understreket det gode samarbeidet med Byggmesterforbundet og styreleder Åsmund Østvold ved åpningen av landsmøtet.

Arvid Søgaard som snart skulle ha sin siste arbeidsdag i Byggmesterforbundet Oslo og Opplæringskontoret for tømmerfaget, ble takket for innsatsen gjennom over 30 år og overrakt blomster og en gave. 5.000 tømmerere har tatt svennebrev på disse åra, sa styreleder Pål Øie (t.v.) ved overrekkelsen. Jørgen Legaard i midten, han er tidligere styreleder for Opplæringskontoret, nå kompetanse-direktør i BNL.

Fire fikk forbundets **hederstegn**

To tillitsvalgte og to ledere i datterselskap ble tildelt Byggmesterforbundets hederstegn under landsmøtemiddagen.

Hederstegnet tildeles personer som har nedlagt en betydningsfull innsats for tømmerfaget eller Byggmesterforbundet, sa Inge Bauge, leder for hederstegn-komiteen, ved overrekkelsen.

De to som gikk ut av styret i år, Kjell Skog, Tromsø, og Ulf Larsen, Østfold, fikk begge overrakt hederstegnet. De har hatt verv i styret siden 2006 og 2007, Skog var dessuten styreleder og Larsen nestleder i fire år. Begge er fortsatt opptatt av tømmerfagets ve og vel, sa Bauge.

Helge Guldbrandsen som var med og starte og stadig legger ned en stor innsats som leder for Byggmesterforsikring, var den tredje som fikk hederstegnet. Han var også tidligere engasjert i fagopplæring, og har hatt verv i råd og utvalg innen faget.

De fire som nettopp har mottatt forbundets hederstegn: (f.v.) Per Bjørn Lotherington, Helge Guldbrandsen, Kjell Skog og Ulf Larsen. (Foto: Tor Ole Larsen)

Daglig leder og ansvarlig redaktør Per Bjørn Lotherington, var den fjerde som ble hedret på denne måten. Han fikk

hederstegnet for årelangt arbeid med å formidle bransjenyheter gjennom Byggmesteren.

BRANSJEREGISTERET

TIL KALKULATØREN

Hva er dine planer for 2016?

- Kalkulere smartere
- Innhente priser mer effektivt
- Anvende BIM-metodikk når mulig

Les mer på www.isy.no
stig.solem@norconsult.com | 454 04 650

ISY

ByggOffice

Norconsult
Informasjonssystemer

Best på forsikring og garantier for håndverkere!

Byggmesterforsikring

Har du flyttet?

Husk å gi melding om adresseendring til Byggmesteren!

Byggmesteren

Boks 5475 Majorstuen, 0305 Oslo

Tlf: 23 08 75 78 Faks: 23 08 75 50

post@byggmesteren.as

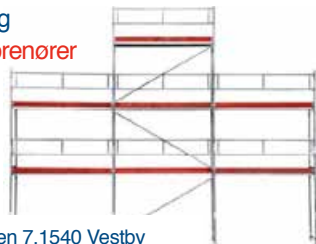

Mange om beinet?

For kun kr 360,- kan du
gi dine ansatte et eget
abonnement på tidsskriftet
Byggmesteren.
Ring **23 08 75 78**.

Forutsetter et hovedabonnement.
Dette koster ordinært kr. 590,-

Komponer din egen pakkeløsning
Benyttes av ledende stillasentreprenører
Enkel og fleksibel montering
Robust lettstillas i aluminium
Typegodkjent av Arbeidstilsynet

INSTANT
NORGE AS

Deliveien 7, 1540 Vestby
www.instant.no / post@instant.no / 23 19 11 00

NORSK PRISBOK 2016

norskprisbok.no

© Jiri Havran

Norconsult
Informasjonssystemer

NORDVESTVINDUET

DIN KOMPLETTE VINDUS- OG DØRPRODUSENT

www.nordvestvinduet.no

BYGGMESTERFORBUNDET

MEDLEMSKAP LØNNER SEG!

Telefon: 23 08 75 77 E-post: hei@byggmesterforbundet.no

www.byggmesterforbundet.no

Byggdata • 24 14 66 30 • post@byggdata.no

Kalkulasjon - Raskt • Enkelt • Pålitelig

BYGGASSISTENTEN

Brukervennlig
kalkulasjonsprogram
for fagfolk

GEOMETRA

Mengdeberegning
direkte fra PDF

ARCHLinexp

3D
DAK verktøy
på norsk

Annonser i Byggmesteren på nett?

Kontakt Anne-Grethe Krogdahl
på agk@byggmesteren.as
eller 23 08 75 70

Annonsér i Bransjeregisteret!

Ta kontakt med Anne-Grethe Krogdahl
på telefon 23 08 75 70 eller send en e-post til:
agk@byggmesteren.as

Snekkerverksted KJØKKEN - BAD - GARDEROBE SPESIALINNREDNINGER

AUST
VOLL
TRE & DESIGN

Aust Voll Tre & Design

Heigreveien 148, 4312 Sandnes Tlf: 51 66 11 34

E-post: post@austvoll.no www.austvoll.no

Vi kjemper best sammen

Styreleder i Byggmesterforbundet, Åsmund Østvold, nevnte i sin åpningstale til landsmøtet at det kan være tungt å drive næringspolitikk.

Jeg er enig med ham i at det er tidvis både tungt og tidkrevende å drive næringspolitikk. Gjennomslag i politikk tar tid og jeg forstår derfor også frustrasjonen til alle som sliter i markeder der det ofte faktisk lønner seg å være useriøs. Det er heller ikke nødvendigvis slik at det en næringsorganisasjon peker på, umiddelbart blir til politikk. Politisk påvirkning er et langsiktig og kontinuerlig arbeid, og man må bygge stein på stein.

Når jeg ser meg tilbake, så har det skjedd mye med saker hele BNL-fellesskapet har arbeidet med de siste årene. Vi har fått noen viktige gjennomslag, og vi har klare forventninger om at myndighetene følger opp hele sentral godkjenning med bl.a. modul 2 (godkjenningsordning for ikke søknadspliktige arbeid, red. anm.). I tillegg må offentlige bestillere ta sitt samfunnsansvar, og bidra til at offentlige oppdrag bruker kvalifiserte fagfolk og lærlinger.

For fire år siden opplevde vi at politikerne ikke delte virkelighetsbeskrivelsen som BNL fikk beskrevet fra våre bedrifter – om at det ble vanskeligere å drive seriøst – og at kriminelle aktører tok jobbene, fordi den store statistikken viste høy aktivitet, vekst og lav arbeidsledighet.

For at politikere skal ønske å gjøre noe, må de forstå problemet.

BNL bestemte seg derfor sammen med Norsk Teknologi for å få laget en rapport om svart arbeid, HMS-utfordringer og arbeidsvilkår i privatmarkedet. Formålet med rapporten var å gi et forskningsbasert utgangspunkt for utviklingen av tiltak i denne delen av arbeidsmarkedet.

De første resultatene fra FAFOs undersøkelser viste at 74 prosent av bedriftene meldte at de ikke har fått flere oppdrag selv om markedet har hatt historisk høy vekst. Dette brukte

«Politisk påvirkning er et langsiktig og kontinuerlig arbeid, og man må bygge stein på stein.»

vi i media sommeren 2013, og oppslag i blant annet Dagbladet bidro til å få ballen til å rulle. Fagbevegelsen kom på banen. Politi og skatt kom på banen og under valgkampen ble også dette et eget tema.

BNL evnet å vekke politikere og myndigheter, samtidig ga

Jon Sandnes er administrerende direktør i Byggenæringens Landsforening.

mediene nyttig drahjelp. BNL benyttet anledningen til å spille inn fire tiltak til regjeringen i arbeidet med regjeringserklæringen: 1) ROT-fradrag 2) målretting og samordne kontroller, 3) innføre krav til kompetanse og kvalifikasjoner for å kunne utføre arbeider innenfor den ikke-søknadspliktige delen av markedet og ikke minst 4) politiet må prioritere økonomisk kriminalitet i byggenæringen

BNL markerte seg som en toneangivende aktør i denne debatten og etablerte godt samarbeid med andre. BNL ble også invitert til å gi innspill til ny sentral godkjenning av kommunal- og moderniseringsminister Jan-Tore Sanner. Vi samlet bransjene og sammen leverte vi rapporten «Enkelt å være seriøs» høsten 2014. Et år etter – i juni 2015 ble dette behandlet i Stortinget. Resultatet ble at alle hjemlene ble vedtatt, men disse må følges opp med forskrifter. I disse dager arbeides det i departementet med dette. Her er vi like utålmodige som styreleder Østvold. Vi har en klar forventning om at dette må på plass.

Om vi kjempet en kamp om virkelighetsbeskrivelsen i 2012/2013, så fikk vi imidlertid første beskrivelse av næringen fra politiets Samordningsorgan høsten 2014. Da ble en felles situasjonsbeskrivelse fra myndighetene av arbeidsmarkeds kriminalitet lagt fram. For første gang fra myndighetenes side kommer en beskrivelse som også næringen kjenner seg igjen i.

BNL har vært tydelig på at om næringen skal rydde opp i arbeidslivskriminalitet, så må vi begynne med oss selv. For å hjelpe bedriftene, utviklet BNL i samarbeid med bransjene, politi, skatt og Arbeidstilsynet – en veileder – for valg av sam-

arbeidspartnere, et verktøy for å hjelpe bedriftene. Denne ble utviklet i samarbeid med bransjene, politi, skatt og Arbeidstilsynet.

Et område bedriftene tidlig pekte på, var offentlige oppdrag. I mange tilfeller tildeler kommuner rammeavtaler til priser kun de seriøse kan levere på. Det har heller ikke vært noen felles kommunale retningslinjer om å etterspørre fagarbeidere eller lærlinger, og innkjøpspraksis er i hovedsak anskaffelse etter laveste anbud.

I januar 2015 kom regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet. Av de 22 punktene regjeringen foreslo, var mange viktige gjennomslag for byggenæringen. Blant annet innføring av ny sentral godkjenning, forbedring av HMS-kort, reduksjon av kontraktskjeder, målretting og samordning av tilsyn og kontroll, og lærlingeklausuler i offentlige kontrakter inngår i strategien. Det er mange gode tiltak i strategien, men det tar for lang tid å gå fra ord til handling. Her er vi like utålmodige som styreleder Østfold.

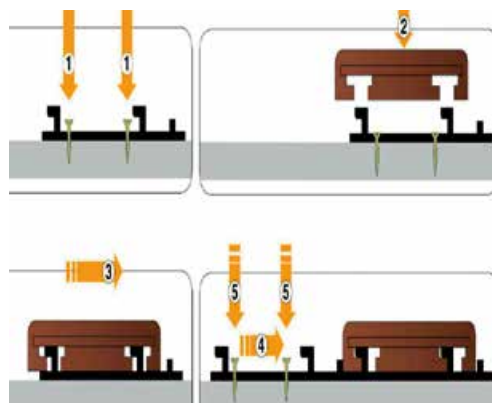
Jeg er glad for at Byggmesterforbundet er fornøyd med opprettelsen av Senter mot arbeidslivskriminalitet. På BNLs initiativ driver disse også kontroll i ROT-markedet. Aksjoner som er gjennomført, har avslørt nettopp den krevende situasjonen som er i dette markedet, og noen kriminelle aktører er satt ut av spill. I løpet av høsten 2015 ble det også inngått en avtale om felles seriositetskrav der Fellesforbundet, BNL, Difi og KS signerte. Bestemmelsene innebærer blant annet at 40 prosent av de arbeidede timene i prosjektet skal utføres av fagarbeidere og 7 prosent av timene skal utføres av lærlinger. Byggmesterforbundet ønsket å gå lenger, og har vært kritisk til disse bestemmelsene. Vi har som del av avtalen satt ned en følgegruppe hvor bl.a. Byggmesterforbundet er med for å bidra til at intensjonene i avtalen følges opp, men ikke minst videreutvikles på områder den er for svak. Det er avgjørende å følge nøye med utviklingen sammen med Difi, KS og Fellesforbundet.

Vi kan ikke spå om fremtiden, og mange prosesser er ikke slutført ennå. Vi arbeider med den klare forventning om å oppnå resultater som gjør at dere bedrifter faktisk skal få oppleve at det skal bli enklere å være seriøs. BNL mener at når bransjene og BNL samarbeider, får vi den styrken som skal til for å flytte politikk. Det har historien vist.

**Jon Sandnes, administrerende direktør
i Byggenæringens Landsforening**

**« Vi arbeider
med den
klare forventning
om å oppnå
resultater som gjør
at dere bedrifter
faktisk skal få
oppleve at det
skal bli enklere å
være seriøs.**

Spesialisten innen Sibirsk Lerk, Eik, Ask og Ipe

**Ipe - select kvalitet med ny og enkel
montering! Tilpasset alle arealer og formål**

IPE terrassegulv

Mesterhus er en del av Mestergruppen AS som blant annet jobber med kjede-konsepter innenfor husbygging og byggevare-handel. Mesterhus er organisert som et landsomfattende kjedeforetak av 150 frittstående byggmesterfirmaer.

MESTERHUS
- det blir som avtalt

Tømrersvenn søkes

Ønsker du en hverdag fullstendig blottet for gammel glassvatt og stubbeloftsleire, trange trappeoppganger og en evig jakt etter parkeringsplasser i bygater med parkeringsforbud? Da er Fink & Henning Bygg stedet for deg!

Fink & Henning Bygg er en tømrermesterbedrift som har spesialisert seg på å bygge eneboliger og tomannsboliger, for både privatpersoner og profesjonelle utbyggere. Vi bygger boliger i både Oslo, Bærum og Asker.

Fink & Henning Bygg ble etablert i 2011, men har røtter tilbake til 1997. Vi er selvsagt organisert i Byggmesterforbundet og har i tillegg vært medlem av Mesterhus-kjeden siden 2002.

Vi mener selv at fremtidens fagarbeidere skapes i vår egen bedrift, men grunnet stor oppdragsmengde, har vi nå behov for tømrere som er ferdige med første del av sin livslange utdanning.

Vi søker etter personer med følgende kvalifikasjoner:

- Erfaring med husbygging
- Evne og vilje til å jobbe selvstendig
- Engasjert og pliktoppfyllende
- Positiv og serviceinnstilt
- Gode norskkunnskaper, både muntlig og skriftlig.

Søknad sendes til daglig leder, Henning Eskeland på e-post henning@fink-henningbygg.no

Spørsmål vedrørende stillingen kan rettes til faglig leder, Kristian Fink, på telefon 920 50 203.

Pust ut!

SUDOKU 0616

LETT:

9				4	1		7	5
	4	1	5	8			3	
5						1		
		4	7		5	9		6
		2	6			3		
	9	8	1	3				2
8		3	9					
4					6	2		
	2				3	5	6	

© Bulls

VANSKELIG:

4		7	3	2	5			
	8							
		2		4				
5		1				8		
6	7			5		2		
	3	4					7	
		3		7		4	8	
			1				6	
	4				6			7

© Bulls

Fyll ut de tomme feltene slik at både de loddrette og vannrette radene, samt hver av boksene med 3 x 3 felter, inneholder alle tallene fra 1 til 9.

LØSNING:

LETT:

8	9	5	3	7	4	1	2	6
3	6	2	9	1	8	5	7	4
7	1	4	2	5	6	8	9	3
2	5	7	4	3	1	8	6	9
1	4	8	6	9	2	5	7	3
9	8	6	5	2	7	4	1	3
3	1	7	2	7	4	1	8	6
4	2	1	6	8	3	7	5	9
6	3	9	7	8	5	1	4	2
5	7	1	8	1	4	6	9	3

VANSKELIG:

7	5	1	9	6	8	9	7	2
2	9	6	7	8	1	5	6	4
6	8	7	2	7	5	6	9	1
5	7	6	1	9	2	7	4	3
1	7	2	5	8	6	4	9	3
9	6	8	7	6	4	1	2	5
3	1	7	2	7	4	1	8	6
4	2	5	6	1	7	9	8	3
8	6	9	5	2	7	4	1	3
5	7	1	8	1	4	6	9	3

Godt å høre!

En tømrersvenn var på tur i fjellet og kom en sommerdag til en avsidesliggende gård der han ba om husly for natta.

– Du kan få sove sammen med geita, sa bonden.

Tømrersvennen syntes ikke det var så forlokkende, så vondt som geiter lukter, så han spurte om ikke han i stedet kunne overnatte i høyet på låven, og slik gikk det.

Etter en god natts søvn og en skikkelig frokost, sto de på trappa og pratet da det kom ei smekker budeie gående over tunet.

Bonden la merke til at tømrersvennen fulgte henne med øynene, og sa: – Det er hun vi kaller geita

Samleperm til BYGGMESTEREN

En stor andel av Byggmesterens lesere arkiverer bladet og tar det fram igjen ved anledning, viser en markedsundersøkelse TNS Gallup har gjennomført for bladet.

Nå kan du bestille samleperm til Byggmesteren! Permen har plass til én årgang, og du fyller selv ut årgangsfeltet på ryggen. Permen koster nå kr 39,- pr stk. i en begrenset periode (vanlig pris 69,-) Mva og porto kommer i tillegg.

Jeg bestiller _____ stk samleperm til Byggmesteren til **spesialpris kr 39,-** (Mva og porto kommer i tillegg)

Navn: _____

Adresse: _____

Postnummer: _____ Poststed: _____

Telefon: _____ E-post: _____

Klipp ut kupongen og putt den i posten. Porto er allerede betalt.

Du kan også fakse kupongen til **faksnummer: 23 08 75 50**,
ringe: **23 08 75 78** eller sende e-post til: **post@byggmesteren.as**

Adressaten betaler for sending i Norge

Distribueres av Posten Norge

BYGGMESTEREN

BYGGFORLAGET AS

Svarsending 2132

0091 Oslo

**NYMALT
NYHET!**

DRYGOLIN-KLEDNING RETT PÅ VEGGEN!

Nå får du Moelven Heftig Kledning med ny og forbedret overflate,
industrielt behandlet med Visir og Drygolin Ultimat.

Det beste fra Moelven og det beste fra Jotun!

Spør etter Drygolin-kledning hos din nærmeste byggevareforhandler

www.moelven.no | www.jotun.no/industri

KLIKK HER
FOR MER INFO

MOELVEN®

Du bygger - Vi tar oss av resten

Du blir ikke best på byggevarer uten spesialister

**VERKTØY OG
FESTEMIDLER**
Eivind Aanonsen

DØR OG VINDU
Daniel Johansen

PROSJEKTLEDER
Tom Erik Borgen

BYGGSYSTEMER
Christoffer Aas Clementz

**KJØKKEN,
GARDEROBE OG BAD**
Wibeke Torp

I Optimera og Montér finner du spesialister som bare jobber med å gjøre hverdagen enklere for deg som byggmester. Det gir deg mange fordeler.

Du får tilgang til kjøkkenløsninger som er tilpasset dine behov. Du får Norges største utvalg av lagerførte dører og vinduer. Du kan bestille ferdigkappet reisverk til alle dine bygg, og du får din egen verktøy- og festemiddelspesialist.

- Dør og vindu
- Kjøkken, Garderobe og Bad
- Byggsystemer, som leverer konstruksjons-pakker og takstoler
- Verktøy og festemidler

KLIKK HER
FOR MER INFO

/OPTIMERA/
optimera.no

Montér